

Yayın ilkeleri, izinler ve abonelik hakkında ayrıntılı bilgi:

E-mail: bilgi@uidergisi.com

Web: www.uidergisi.com

Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Akademisyenleri Araştırma, Eğitim ve Disiplin Değerlendirmeleri Anketi - 2009

Mustafa Aydın, Korhan Yazgan*

Prof. Dr., Kadir Has Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler
Bölümü

* Doktora Adayı, Exeter Üniversitesi, Siyaset Bilimi
Bölümü

Bu makaleye atıf için: Aydın, Mustafa ve Yazgan, Korhan,
“Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Akademisyenleri
Araştırma, Eğitim ve Disiplin Değerlendirmeleri Anketi -
2009”, *Uluslararası İlişkiler*, Cilt 7, Sayı 25 (Bahar 2010),
s. 3-42.

Bu makalenin tüm hakları Uluslararası İlişkiler Konseyi Derneği’ne aittir. Önceden yazılı izin alınmadan hiç bir iletişim, kopyalama ya da yayın sistemi kullanılarak yeniden yayımlanamaz, çoğaltılamaz, dağıtılamaz, satılamaz veya herhangi bir şekilde kamunun ücretli/ücretsiz kullanımına sunulamaz. Akademik ve haber amaçlı kısa alıntılar bu kuralın dışındadır.

Aksi belirtilmediği sürece *Uluslararası İlişkiler*’de yayınlanan yazılarda belirtilen fikirler yalnızca yazarına/yazarlarına aittir. UİK Derneğini, editörleri ve diğer yazarları bağlamaz.

Uluslararası İlişkiler Konseyi Derneği | Uluslararası İlişkiler Dergisi

Söğütözü Cad. No. 43, TOBB-ETÜ Binası, Oda No. 364, 06560 Söğütözü | ANKARA

Tel: (312) 2924108 | Faks: (312) 2924325 | Web: www.uidergisi.com | E- Posta: bilgi@uidergisi.com

Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Akademisyenleri Araştırma, Eğitim ve Disiplin Değerlendirmeleri Anketi - 2009

Mustafa AYDIN ve Korhan YAZGAN*

ÖZET

Türkiye’de Uluslararası İlişkiler üzerine yapılan çalışmalarda karşılaşılan en önemli sorunlardan birisi genel olarak disiplinde çalışanlar ve ilgi alanlarıyla ilgili veri eksikliğidir. Bu konuda yapılan tartışmalara katkı sağlamak amacı ile Haziran-Temmuz 2009’da Türkiye’deki üniversitelerin Uluslararası İlişkiler bölümlerinde görevli öğretim elemanlarının uluslararası ilişkiler eğitimi, araştırma pratikleri ile küresel ve ulusal düzeyde disipline nasıl baktıklarını saptamak amacıyla bir anket yapıldı. Ankete katılanlara Uluslararası İlişkiler müfredatı ve derslerin içeriği, araştırmalarında odaklandıkları temel konular, bölgeler ve benimsedikleri teorik yaklaşımlar ile siyasi tutumları, eğitim ve araştırmalarında tercih ettikleri dil ve yayın biçimleri, akademik dergiler, üniversiteler ve siyasi süreçler ile akademi dışı entelektüel faaliyetlere katılımları gibi birçok konuya ilişkin 55 soru yöneltildi. Anketin ortaya koyduğu sonuçlara göre Türkiye’de Uluslararası İlişkiler çalışmaları dış politika ağırlıklı, Türkiye ile büyük güçlere odaklı ve gerçekçiliğin görece daha yaygın olduğu bir alandır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası İlişkiler, Türkiye’de Uluslararası İlişkiler, Akademik Tercihler, Bilimsel Araştırma, Yöntem, Eğitim, Siyasi Tutum, Anket.

Survey of International Relations Faculty in Turkey: Research, Teaching and Views on the Discipline - 2009

ABSTRACT

One of the major weaknesses of the studies on the development of International Relations (IR) curricula in Turkey is the lack of systematic data on the characteristics, history, development and current status of the IR academia. In order to reveal research practices of academicians, and how international relations is taught and how IR scholars perceive the discipline, an online survey was conducted among the faculty members of the IR Departments in Turkey in June-July 2009. Scholars were asked to answer 55 questions about the IR curriculum, courses, research subjects, and major theoretical approaches, political attitudes, funds, language and types of publication, academic journals, universities, the involvement of academy in policy-making process and non-academic intellectual activities. The results of the survey indicates that IR studies in Turkey seems to be foreign policy oriented, focus on Turkey and the big power policies and the discipline is under the influence of Realism.

Keywords: International Relations, International Relations in Turkey, Academic Preferences, Scientific Research, Methodology, Education, Political Preferences, Survey.

* Mustafa Aydın, Prof. Dr., Uluslararası İlişkiler Bölümü, İİBF, Kadir Has Üniversitesi, İstanbul. E-Posta: maydin@khas.edu.tr. Korhan Yazgan, Doktora adayı, Siyaset Bilimi Bölümü, Exeter Üniversitesi, İngiltere. E-posta: ky215@exeter.ac.uk. Çalışma boyunca soruların hazırlanması, anketin uygulanması ve verilerin düzenlenmesi aşamalarındaki katkılarından dolayı Prof. Colin Wight, Prof. Jeffrey Karp ile Cihan Dizdaroğlu’na ve ankete cevap veren tüm öğretim üyelerine teşekkür ederiz.

Giriş

Uluslararası İlişkiler (UAI) disiplini mensupları, dönem dönem, disiplinlerinin varlığını, özelliklerini, gelişimini, sorunlarını ve çözüm yollarını sorgulamışlardır.¹ 1990'ların sonlarına doğru ciddi bir artış görülen bu tür çalışmalarla, disiplininin tarihsel gelişimi ile dünyanın değişik bölgelerinde nasıl çalışıldığı yeniden popüler çalışma alanları haline gelmiş ve özellikle disiplinin varlığı ve kimliği yeniden tartışmaya açılmıştır.² Disiplinin kendine özgü bir uğraş alanı veya özerk kimliği olup olmadığı, diğer bir deyişle, ontolojik veya epistemolojik anlamda UAI'yi diğer disiplinlerden ayıran sınırların mümkün olup olmadığı sorusu tartışmalara yön vermiştir.

Bu çalışmalarda sıklıkla rastlanan bir diğer konu "Amerikan"³ UAI topluluğunun küresel düzeydeki baskın rolüdür. Buna göre, UAI her ne kadar geniş anlamda küresel bir disiplin haline gelmişse de, belli bir akademisyen grubu tarafından üretilen bilgiler araştırmacıların gündemini belirlemede, temel yaklaşımlar olarak öğretilmekte ve tartışılmaktadır.⁴ Hatta bu durum, "merkez" ülkeler olarak kabul edilen ve teori üretme işlevini üstlenen Anglo-Amerikan ülkeleri ile bir nevi bilgi ithali ve teorilerin uygulanması işlevini üstlenen "çevre" ülke akademisyenleri arasında küresel bir entelektüel işbölümüne

¹ Alfred Zimmern, *University teaching of international relations; a record of the eleventh session of the International studies conference, Prague, 1938*, Paris, International institute of intellectual co-operation, League of Nations, 1939; Martin Wight, "Why is there no international theory?", Herbert Butterfield ve Martin Wight (der.), *Diplomatic Investigations*, Londra, George Allen and Urmin Ltd., 1966, s.17-34; Stanley Hoffmann, "An American Social Science: International Relations", *Daedalus*, Cilt 106, No 3, 1977, s. 41-60; Kalevi J. Holsti, *The Dividing Discipline: Hegemony and Diversity in International Theory*, Boston, Unwin Hyman, 1985.

² Ole Waever, "The Sociology of a Not So International Discipline: American and European Developments in International Relations", *International Organization*, Cilt 52, No 4, 1998, s. 723; Ole Waever, "Still a Discipline after all these debates?", Tim Dunne, Milja Kurki ve Steve Smith (der.), *International Relations Theories*, Oxford, Oxford University Press, 2006, s.288-308; Stefano Guzzini, *Realism in International Relations and International Political Economy: The Continuing Story of a Death Foretold*, Londra ve New York, Routledge, 1998, s. 6,7,11; Brian C. Schmidt, "On the History and Historiography of International Relations", Walter Carlsnaes, Thomas Risse ve Beth A. Simmons (der.), *Handbook of International Relations*, Londra, Sage, 2002, s. 3-22; Knud Erik Jørgensen ve Tonny Brens Knudsen, *International Relations in Europe: Traditions, Perspectives and Destinations*, Londra, Routledge, 2006; Arlene B. Tickner ve Ole Wæver, *International Relations Scholarship Around the World*, Londra, Routledge, 2009.

³ Burada "Amerikan", etnik kökenden ziyade akademisyenlerin çalıştıkları ülke anlamında kullanılmaktadır.

⁴ Hoffmann, "An American Social Science", s. 6-8; Holsti, *The Dividing Discipline*, s. 103; Steve Smith, "The discipline of international relations: still an American social science", *British Journal of Politics and International Relations*, Cilt 2, No 3, 2000, s. 392-4; Waever, "The Sociology of a Not So International Discipline", s. 688; Jörg Friedrichs, *European Approaches to International Relations Theory*, Londra, Routledge, 2004, s.1; Ersel Aydınlı ve Julie Mathews, "Periphery theorising for a truly internationalised discipline: spinning IR theory out of Anatolia", *Review of International Studies*, Cilt 34, No 4, 2008, s. 693-4; Arlene B. Tickner ve Ole Wæver, "Introduction: geocultural epistemologies", Arlene B. Tickner ve Ole Wæver (der.), *International Relations Scholarship Around the World*, Londra, Routledge, 2009, s. 2-3.

işaret etmektedir.⁵ Bu durumun bir yansıması, Amerika’da faaliyet gösteren UAİ topluluğu ile diğer topluluklar arasındaki bilgi alışverişinin asimetrik ve tek yönlü olması ve hem teorik hem de işgücü anlamında diğer toplulukların Amerika’daki topluluğa nüfuz etme kanallarının darlığıdır.⁶ Bu durum bazılarınca UAİ topluluğunun küresel düzeyde “gerçek” veya “sağlıklı” bir topluluk olmadığını göstergesi olarak yorumlanmaktadır.⁷ Diğer bir deyişle UAİ, buna göre hala bir “Amerikan Sosyal Bilimi”dir.⁸

Bu konu disiplinin tarihsel gelişimi ve mevcut durumunu incelerken kullanılan temel analiz birimi konusunda da soru işaretleri uyandırmaktadır. Zira UAİ disiplininde “Amerikan hegemonyası”ndan bahsetmek için ulusal akademik toplulukların varlığını varsaymak da gereklidir.⁹ Fakat bazı yazarlar UAİ disiplini incelerken söylemler¹⁰, ekoller, gelenekler¹¹, teorik yaklaşımlar, paradigmlar veya büyük tartışmalar¹² gibi farklı analiz

⁵ Waever, “The Sociology of a Not So International Discipline”, s.726; Pınar Bilgin, “Uluslararası İlişkiler Çalışmalarında “Merkez-Çevre”: Türkiye Nerede?” *Uluslararası İlişkiler*, Cilt 2, No 6, 2005, s. 6-7; Aydın ve Mathews, “Periphery theorising”, s. 693-4; Tickner ve Wæver, “Introduction: geocultural epistemologies”, s. 2-3.

⁶ Tickner ve Wæver, “Introduction: geocultural epistemologies”, s. 5; Thomas J. Biersteker, “The parochialism of hegemony: challenges for “American” International Relations”, Arlene B. Tickner ve Ole Wæver (der.), *International Relations Scholarship Around the World*, Londra, Routledge, 2009, s. 308-327; Richard Jordan, Daniel Maliniak, Amy Oakes, Susan Peterson ve Michael J. Tierney, *One Discipline or Many? Teaching, Research, and International Policy (TRIP) Survey of International Relations Faculty in Ten Countries*, Williamsburg, Virginia, The Institute for the Theory and Practice of International Relations, The College of William and Mary, Şubat 2009, http://irtheoryandpractice.wm.edu/projects/trip/Final_Trip_Report_2009.pdf (Erişim Tarihi 20 Mart 2009), s. 7-8, 11, 26.

⁷ Holsti, *The Dividing Discipline*, s. 13; Steve Smith, “The United States and the Discipline of International Relations: “Hegemonic Country, Hegemonic Discipline””, *International Studies Review*, Cilt 4, No 2, 2002, s. 81-3; Waever, “The Sociology of a Not So International Discipline”, s. 723.

⁸ Smith, “The United States and the Discipline of International Relations”, s. 81.

⁹ Friedrichs, *European Approaches to International Relations Theory*; Waever, “The Sociology of a Not So International Discipline”; Jørgensen ve Knudsen, *International Relations in Europe*; Amitav Acharya ve Barry Buzan, “Why is there no non-Western international relations theory? An introduction”, *International Relations of the Asia-Pacific*, Cilt 7, No 3, 2007, s. 287-312.

¹⁰ Brian C. Schmidt, *The Political Discourse of Anarchy: A Disciplinary History of International Relations*, Albany, State University of New York Press, 1998; Schmidt, “On the History and Historiography of International Relations”; Brian C. Schmidt, “Epilogue”, Knud Erik Jørgensen ve Tonny Brens Knudsen (der.), *International Relations in Europe: Traditions, Perspectives and Destinations*, Londra ve New York, Routledge, 2006, s.253-269.

¹¹ Gerard Holden, “The Politer Kingdom of the Globe: Context and Comparison in the Intellectual History of IR”, *Global Society*, Cilt 15, No 1, 2001, s. 27-51; Gerard Holden, “Who contextualizes the contextualizers? Disciplinary history and the discourse about IR discourse”, *Review of International Studies*, Cilt 28, No 2002, s. 253-270; Gerard Holden, “The relationship between Anglo-Saxon historiography and cross-community comparison”, Knud Erik Jørgensen ve Tonny Brens Knudsen (der.), *International Relations in Europe: Traditions, perspectives and destinations*, Londra ve New York, Routledge, 2006, s.225-252.

¹² Hedley Bull, “The Theory of International Politics 1919-1969”, *The Aberystwyth Papers*, 1972, s. 30-55; Robert O. Keohane, “International Institutions: Two Approaches”, *International Studies Quarterly*, Cilt 32, No 4, 1988, s. 379-396; Steve Smith, “Paradigm dominance in international relations: The development of international relations as a social science”, *Millennium*, Cilt 16, No 2, 1987, s. 189-206.

birimleri kullanmakta, bazıları da ulusal akademik toplulukların uygun bir analiz birimi olmadığını iddia etmektedir.¹³ Buradaki en önemli soru, bilimsel bilgi üretimi evrensel veya rasyonel bir süreç ise, ulusal bilgiden ya da akademik topluluklardan bahsetmenin mümkün olup olmadığıdır.

Bu tartışmanın belki de en önemli unsurlarından biri, bilimsel bir disiplinin gelişimini etkileyen temel faktörlerin ne olduğudur. UAİ disiplininin gelişimi kültürel, kurumsal, siyasi veya sosyal faktörlerden ne ölçüde veya nasıl etkilenmektedir (veya etkilenmekte midir)?¹⁴ Uluslararası olayların (“dış faktörler”) veya akademik disiplinin dinamiklerinin (“iç faktörler”) görece etkisi ne ölçüde ele alınmalıdır? Bilimsel bilgi üretiminin açıklanmasında iç/dış sınırı çizmek anlamlı mıdır?¹⁵

Bütün bu tartışmalar, Türkiye’deki akademisyenlerin de ilgisini çekmiştir. Türkiye’de UAİ topluluğunun gelişimi, özellikleri, güçlü ve zayıf yanları üzerine 1960’larda başlayan tartışmalar 1990’lı yılların sonu ile 2000’li yılların başında yeniden canlanmış ve çeşitli platformlarda sürdürülmektedir.¹⁶

- ¹³ Norman D. Palmer, “The Study of International Relations in the United States: Perspectives of Half a Century”, *International Studies Quarterly*, Cilt 24, No 3, 1980, s. 343, 353; Tony Porter, “Can There Be National Perspectives on Inter(national) Relations?”, Robert M. A. Crawford ve Darryl S. L. Jarvis (der.), *International Relations--still an American Social Science?: Toward Diversity in International Thought*, Albany, SUNY Press, 2001, s. 131.
- ¹⁴ Schmidt, “On the History and Historiography of International Relations”; Schmidt, *The Political Discourse of Anarchy*; Tim Dunne, *Inventing International Society: A History of the English School*, Londra, Palgrave Macmillan, 1998; Friedrichs, *European Approaches to International Relations Theory*, Waever, “The Sociology of a Not So International Discipline”; Holden, “Who contextualizes the contextualizers?”; Henrik O. Breitenbauch ve Anders Wivel Anders, “Understanding national IR disciplines outside the United States: political culture and the construction of International Relations in Denmark”, *Journal of International Relations and Development*, Cilt 7, No 4, 2004, s. 414-443; Guzzini, *Realism in International Relations*; Xiaoming Huang, “The invisible hand: modern studies of international relations in Japan, China and Korea”, *Journal of International Relations and Development*, Cilt 10, No 2, 2007, s. 168-203.
- ¹⁵ Holden, “The relationship between Anglo-Saxon historiography”, s.230.
- ¹⁶ Suat Bilge, *Milletlerarası Politika Öğretimi Sempozyumu: Ankara, 31 Mart -1 Nisan 1961*, Ankara Sevinç Matbaası, 1962; Türkaya Ataöv, “The Teaching of International Relations in Turkey”, *Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Cilt 22, No 4, 1967, s. 373-383; Mustafa Aydın, “Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Eğitiminin Dünü, Bugünü”, *Uluslararası İlişkiler*, Cilt 2, No 6, Özel Sayı: Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Çalışmaları ve Eğitimi, 2005, s. 25-29; Mustafa Aydın, “International Relations Studies and Education in Turkey”, Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Çalışmaları ve Eğitimi Paneli (30 Haziran 2005), ODTÜ Dördüncü Uluslararası İlişkiler Konferansı”, *Uluslararası İlişkiler*, Cilt 2, No 6, Özel Sayı: Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Çalışmaları ve Eğitimi, 2005, s. 131-147; Mustafa Aydın, “Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Akademisyenlerinin Bilimsel Araştırma ve Eğitim Uygulamaları ile Disiplin Bakış Açılımları ve Siyasi Tutumları Anketi”, *Uluslararası İlişkiler*, Cilt 4, No 15, 2007, s. 1-31; Toplantı Tutanakları, “Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Çalışmaları ve Eğitimi Çalıştayı (16-17 Nisan 2005)”, *Uluslararası İlişkiler*, Cilt 2, No 6, Özel Sayı: Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Çalışmaları ve Eğitimi, 2005, s. 17-130; Toplantı Tutanakları, “International Relations Studies and Education in Turkey, Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Çalışmaları ve Eğitimi Paneli (30 Haziran 2005), ODTÜ Dördüncü Uluslararası İlişkiler Konferansı”, *Uluslararası İlişkiler*, Cilt 2, No 6, Özel Sayı: Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Çalışmaları ve Eğitimi, 2005, s. 131-155; Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA), “Siyasi Bilimler Çalışma Grubu Raporu”, *Sosyal Bilimler Öngörü Çalışması: 2003-2023*, Ankara, Modaj Matbaacılık, 2007, s. 173-196; İlater Turan, “Siyasal Bilimler”, Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) (der.), *Cumhuriyet Döneminde Türkiye’de Bilim: Sosyal Bilimler*, Ankara, Türkiye Bilimler Akademisi, 1997, s.183-201; Bilgin, “Uluslararası İlişkiler

Öte yandan hem küresel düzeyde hem de Türkiye özelinde yapılan çalışmalarda karşılaşılan önemli zorluklardan birisi UAI disiplini ve akademik topluluklarıyla ilgili verilerin sistematik toplanmasıdır. Bir akademik topluluğun ilgi alanları, benimsediği teorik yaklaşımları, müfredatları, yayınları, siyasi tutumları, iş alışkanlıkları, topluluk-içi iletişim gibi değişik yönleri ile ilgili veri toplamak hem toplulukların geniş ve dağılmış konumlanmaları hem de erişim sorunları nedeni ile zor olabilmektedir. Fakat yine de son dönemde hem küresel düzeyde hem de Türkiye’deki çalışmalarda UAI topluluğu hakkında sistematik veriler ortaya konulmaya başlanmıştır.¹⁷ Bu konuda yapılan en kapsamlı çalışma, akademisyenlerin UAI’yi nasıl öğrettikleri, disiplin hakkındaki düşünceleri, politika üretme sürecinde oynadıkları rol ve güncel dış politika tartışmalarına nasıl yaklaştıkları konularında bilgi toplayarak, ulusal düzeyde farklılaşmalar olup olmadığını ve öğretim, araştırma ve dış politika arasındaki ilişkileri incelemeyi amaçlayan *Teaching, Research and International Policy (TRIP Project)* başlıklı projedir.¹⁸

Türkiye’de ise Uluslararası İlişkiler Konseyi ilk defa 2007’de *Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Akademisyenlerinin Bilimsel Araştırma ve Eğitim Uygulamaları ile Disipline Bakış Açuları ve Siyasi Tutumları Anketi* (ÜİK 2007 Anketi) başlıklı anket çalışmasını gerçekleştirmiş ve sonuçlarını *Uluslararası İlişkiler Dergisi*’nde (Cilt 4, No 15, Güz 2007) yayımlamıştır. Ankette öncelikle, uluslararası alanda yaşanan değişimlerin Türkiye UAI akademiyası üzerinde etkili olup olmadığı ve eğitime ne kadar yansıtıldığı sorgulanmıştır. Türkiye’deki UAI çalışanlarının küresel, bölgesel ve ulusal gündemdeki temel meselelere ilişkin tutumları ve siyasi süreçlere katılımları da anket kapsamında değerlendirilmiştir.

Çalışmalarında “Merkez-Çevre”; Pınar Bilgin, “Thinking past ‘Western’ IR?” *Third World Quarterly*, Cilt 29, No 1, 2008, s. 5-23; Pınar Bilgin ve Oktay F. Tannisever, “A telling story of IR in the periphery: telling Turkey about the world, telling the world about Turkey”, *Journal of International Relations and Development*, Cilt 12, No 2, 2009, s. 174-179; Aydın ve Mathews, “Periphery theorising”; Ersel Aydın, Erol Kurubaş ve Haluk Özdemir, *Yöntem, Kuram, Kompo: Türk Uluslararası İlişkiler Disiplininde Vizyon Arayışları*, Ankara, Asil, 2009.

¹⁷ Türkiye’de çalışmakta olan UAI akademisyenleri ile ilgili olarak sunulan bazı veri analizleri için bakınız: Aydın, “Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Akademisyenlerinin Bilimsel Araştırma ve Eğitim Uygulamaları”; Bilgin, “Uluslararası İlişkiler Çalışmalarında “Merkez-Çevre”; Bilgin ve Tannisever, “A telling story of IR in the periphery”; Ersel Aydın ve Julie Mathews, “Are the Core and Periphery Irreconcilable? The Curious World of Publishing in Contemporary International Relations”, *International Studies Perspectives*, Cilt 1, No 3, 2000, s. 289-303; Toplantı Tutanakları, “Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Çalışmaları ve Eğitimi Çalıştayı (16-17 Nisan 2005)”; Toplantı Tutanakları, “International Relations Studies and Education in Turkey”; Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA), “Siyasi Bilimler Çalışma Grubu Raporu”. Diğer akademik topluluklarla ilgili sunulan veriler için bakınız: Friedrichs, *European Approaches to International Relations Theory*; Waever, “The Sociology of a Not So International Discipline”; Tickner ve Waever, *International Relations Scholarship Around the World*.

¹⁸ Bkz. Susan Peterson, Michael J. Tierney ve Daniel Maliniak, *Teaching and Research Practices, Views on the Discipline, and Policy Attitudes of International Relations Faculty at US Colleges and Universities*, Williamsburg, Virginia, The Institute for the Theory and Practice of International Relations, The College of William and Mary, Ağustos 2005, <http://web.wm.edu/irtheoryandpractice/trip/surveyreport05-06.pdf?svr=www> (Erişim Tarihi 29 Ağustos 2008); Daniel Maliniak, Amy Oakes, Susan Peterson ve Michael J. Tierney, *The View from the Ivory Tower: Teaching, Research, and International Policy (TRIP) Survey of International Relations Faculty in the United States and Canada*, Williamsburg, Virginia, The Institute for the Theory and Practice of International Relations, The College of William and Mary, Şubat 2007, <http://web.wm.edu/irtheoryandpractice/trip/surveyreport06-07.pdf?svr=www> (Erişim Tarihi 29 Ağustos 2008); Jordan et.al, *One Discipline or Many?*

Bu defa, *Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Akademisyenleri Araştırma, Eğitim ve Disiplin Değerlendirmeleri Anketi – 2009* (UİK 2009 Anketi) başlığıyla düzenlenen anketin temel hedefi Türkiye’deki UAI çalışmalarının değişik yönlerine ilişkin veri sağlamaktır. Bu verilerin toplanmasındaki temel hedef, Türkiye’deki UAI çalışmalarının küresel UAI disiplini içerisindeki konumunu belirlemektir. Türkiye’de UAI disiplininin gelişimini ve özelliklerini anlayabilmek ve açıklayabilmek için öncelikle disiplinin mevcut konumunu saptamak, bunun sağlıklı yapılabilmesi içinse verilerle desteklemek şarttır. Çalışmanın bir diğer amacı, Türkiye’de UAI disiplininin yaşadığı değişimin dinamiklerini ortaya koymaktır. Bilindiği üzere, Türkiye’de UAI ayrı bir disiplin olarak 1950’lerin ortalarında “Milletlerarası Münasebetler” dersinin AÜ Siyasal Bilgiler Fakültesi müfredatına alınması ve bir alt-alan olarak örgütlenmesi ile kurumsallaşmaya başlamıştır. UAI çalışanlarının ilk jenerasyonu diyebileceğimiz topluluk sınırlı insan gücüne rağmen 1960’lı ve 70’li yıllarda çok sayıda eser ortaya koyarak, disiplinin kurumsallaşması yönünde *Milletlerarası Münasebetler Türk Yılığ*i’nin kurulması gibi birçok önemli adımı atmıştır. Dolayısıyla, UAI çalışmaları ve bilim dalı olma hazırlıkları Türkiye’de yaklaşık yarım yüzyıllık bir geçmişe sahiptir.¹⁹ Bu görece “uzun” geçmişe rağmen, disiplinin Türkiye’de gerçek anlamda kurumsallaşması ancak 1990’lı yıllarda gerçekleşmeye başlamış, 2000’li yıllarda ise sayısal artışın devamı²⁰ ve düşünsel çeşitlenmeyle birlikte, olgunlaşmaya ve kabuk değiştirmeye başlamıştır.

İçinde bulunduğumuz dönemde, topluluğun hem kendi içerisinde hem de dünyadaki diğer akademik topluluklarla bağlarının güçlendiğini gösteren birçok unsur olduğu söylenebilir. En önemli göstergelerden biri Türkiye UAI çalışanlarının küresel düzeyde yaptıkları yayınların sayı ve kalitesinin artmasıdır. Henüz UAI’nin tüm alanlarında ve istenilen düzeyde olmasa bile, Türkiye’deki akademisyenlerin çalışmalarının uluslararası alanda daha fazla göze çarpmaya başladığı söylenebilir. Bir başka gösterge giderek kurumsal ve geleneksel hale gelmeye başlayan ve çeşitli üniversite ve kurumlarca düzenlenen ulusal ve uluslararası kongre ve konferansların sayısındaki artıştır. 2009’da sekizincisi düzenlenen ODTÜ Uluslararası İlişkiler Konferansı Türkiye’nin yanı sıra dünyanın çeşitli bölgelerinden akademisyenlerin bir araya geldiği bir konferans haline gelmiştir. Akademisyenlerin çalıştıkları alanlar dışında kendi mesleklerini masaya yatırdıkları Uluslararası İlişkiler Konseyince iki yılda bir yapılan Uluslararası İlişkiler Çalışmaları ve Eğitimi Kongresi de yine bu faaliyetlere örnektir. Paralel bir diğer gelişme de, Türkiye’de çalışan akademisyenlerin uluslararası konferans ve toplantılara daha fazla katılım sağlayarak küresel UAI topluluğunun parçası olmaya başlamış olmalarıdır.

2000’li yıllarda Türkiye UAI akademik topluluğunun kabuk değiştirdiğinin bir diğer göstergesi, alanla ilgili akademik dergilerin sayısındaki artış ile bu dergilerin bazılarının standartlarını yükselterek bu alandaki kurumsallaşmayı daha üst seviyelere çıkarma gayretleridir. UAI akademik topluluğu içinde yaşanan bu değişimler yüksek öğretim kurumları tarafından da desteklenmektedir. TÜBİTAK tarafından oluşturulan Sosyal Bilimlere Destek programları UAI akademiyasının olgunlaşması ve standartlarının yükselmesine katkıda bulunmaktadır. Bu çerçevede, UİK 2009 Anketi Türkiye’de UAI alanında

¹⁹ Duygu Bazoğlu Sezer, “Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Çalışmaları”, *Uluslararası İlişkiler*, Cilt 2, No 6, Özel Sayı: Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Çalışmaları ve Eğitimi, 2005, s. 42.

²⁰ Nisan 2010 itibarıyla Türkiye’deki UAI bölüm sayısı 61’e, bu bölümlerde görev yapan akademisyen sayısı araştırma görevlileri hariç yaklaşık 520’ye ulaşmıştır.

yaşanmakta olan olgunlaşma süreci ve değişimlerin, sosyal ve kurumsal dinamiklerin etkisi ile nasıl şekillendiğini ve geliştiğini anlamaya yönelik bir çalışmadır.

Bu çalışma, yukarıda değinilen tartışmalar çerçevesinde, ulusal UAI topluluklarının varlığının bilimsel bilgi üretimini nasıl etkilediği, teorik yaklaşımların veya bilginin hangi şartlarda nasıl yayıldığı, nasıl algılandığı ve kullanıldığı gibi soruları Türkiye özelinde inceleyerek uluslararası literatüre katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Bu türde daha önce gerçekleştirilen çalışmalar, yaygın biçimde inanılan bazı saptamaların aslında tartışılabilir durumlar olduğunu göstermiştir. Örneğin, İdealizm ve Gerçekçilik arasındaki büyük tartışmanın gerçekte olup olmadığı veya tarihsel gelişim üzerine oluşturulan söylemlerin ne tür sonuçlar yaratabileceği gibi konular bu çalışmalar sayesinde tekrar tartışılmaya başlanmıştır.²¹ Her ne kadar anketimizin bulguları üzerine bu çerçevede çeşitli yorumlar yapılabilirse de, bu raporda derinlemesine analizden kaçınıp, okuyucuların özet verilerden kendi sonuçlarını çıkarmalarına imkân tanımayı tercih ettik.²² Öte yandan, aşağıdaki sonuçlar Türkiye’de UAI alanının gelişimini tespit edebilmek açısından mümkün olduğu hallerde UİK 2007 Anketi ve TRIP 2008²³ Anketi’yle karşılaştırmalı olarak verilmiştir. Elbette, anket çalışmalarının daha sağlıklı analizler üretebilmesi için bir taraftan düzenli olarak tekrarlanmaları, diğer taraftan farklı yöntemlerle oluşturulacak bilgi ve analizlerle desteklenmesi gerekmektedir. Umudumuz bu çalışmanın uzun dönemde daha anlamlı karşılaştırma imkânlarının doğmasına katkı sağlamasıdır.

Metodoloji

UİK 2009 Anketi için çalışmalara öncelikle Türkiye’de faaliyet gösteren ve Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) tarafından hazırlanan devlet ve vakıf üniversiteleri listesindeki üniversitelerin UAI bölümlerinde tam ve yarı-zamanlı çalışan öğretim elemanlarını belirleyerek başladık. Bu çalışma sonucunda Mayıs 2009 itibarıyla Türkiye’de 53 üniversitede mevcut Uluslararası İlişkiler bölümlerinde çalışan araştırma ve öğretim görevlileri de dahil 758 öğretim elemanı tespit ettik.²⁴ Bu öğretim üyelerinin en azından bir kısmına yüz yüze ulaşabilmek ve böylece geri dönüşü artırabilmek için, Anket ilk olarak 28-31 Mayıs 2009’da Uluslararası İlişkiler

²¹ Schmidt, “*Epilogue*”; Schmidt, “*On the History and Historiography of International Relations*”; Schmidt, *The Political Discourse of Anarchy*; Miles Kahler, “Inventing International Relations: International Relations Theory after 1945”, Michael W. Doyle ve G. John Ikenberry (der.), *New Thinking in International Relations*, Westview, 1997, s.20-53; Peter Wilson, “The myth of the ‘First Great Debate’”, *Review of International Studies*, Cilt 24, No Özel Sayı, 1998, s. 1-15.

²² Ankette kullanılan yöntem, sorulan sorular ve alınan cevaplarla ilgili daha fazla bilgi edinmek isteyenler Uluslararası İlişkiler Konseyi’nin internet sayfasından (<http://www.uik.org.tr>) bunlara erişebilirler.

²³ Bkz., Jordan et.al, *One Discipline or Many?*.

²⁴ YÖK tarafından hazırlanan devlet ve vakıf üniversiteleri listesi için bkz., Yüksek Öğretim Kurulu, *Üniversiteler*, http://www.yok.gov.tr/content/view/527/222/lang_tr_TR/ (Erişim Tarihi 20 Nisan 2009). Belirlenen 56 bölümden 41’i Uluslararası İlişkiler, 11’i Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, 2’si Uluslararası İlişkiler ve Avrupa Birliği, 1’i ise Avrupa Birliği İlişkileri olarak adlandırılmıştır. Listeye Sabancı Üniversitesi Sanat ve Sosyal Bilimler Fakültesi de dahil edilmiştir. Bu bölümlerde çalıştığı tespit edilen öğretim elemanlarının unvan dağılımı şu şekildedir: 117 Profesör, 100 Doçent, 207 Yrd. Doçent, 61 Öğretim Görevlisi, 21 Dr., 227 Araştırma Görevlisi ve 25 unvanı tespit edilemeyen. Bu sayılar resmi veriler olmayıp, bölümlerin internet sayfaları temelinde ve zaman zaman da bölüm sekreterliklerine telefonla ulaşılarak tespit edilen kişileri kapsamaktadır. Bölümlerin internet sayfalarının sıklıkla güncel olmadıklarından hareketle, öğretim üyesi sayısının biraz daha yüksek olması ihtimal dâhilindedir.

Konseyi Derneği tarafından Trabzon'da düzenlenen *Üçüncü Uluslararası İlişkiler Çalışmaları ve Eğitimi Kongresi* katılımcılarına uygulandı. 36 farklı üniversiteden 98 öğretim üyesinin katıldığı Kongre'de, cevaplayanlardan doldurulmuş metinler geri alındı. Ardından, 758 kişilik genel toplamdan, görevinden ayrılanlar veya e-posta adresine ulaşılamayanların isimleri elendikten sonra, ismi ve e-posta adresi tespit edilebilen toplam 615 öğretim üyesi, araştırma ve öğretim görevlisine (Kongreye katılanlar da dâhil olmak üzere) 1 Haziran 2009'da internet temelli Anket, e-posta yoluyla yollanarak cevap vermeleri istendi. Anketin gizliliği konusunda garanti verilerek, cevaplar anonim şekilde depolandı ve hiçbir şekilde bireylerle ilişkilendirilmedi. Anketi yarım dolduran veya doldurmayanlara 15 Haziran-27 Temmuz arasında 5 hatırlatma e-postası gönderilerek, cevap vermeleri istendi.

Süreç sonunda toplam 195 kişi Anket sorularını internet üzerinden veya basılı kopyaları cevaplayarak bize ulaştırdı. Bu çerçevede, anketin tespit edebildiğimiz 758 kişilik tüm popülasyona kıyasla cevaplanma oranı % 25,7; 615 kişilik ankete tabi tutulan hedef kitleye kıyasla cevaplanma oranı ise % 31,7 oldu.²⁵ Öte yandan, Ankete cevap verenlerin en az 38 farklı üniversitede görev yapmakta olmaları, Türkiye'de UAI bölümleri olan üniversitelerin en az % 71,6'sının Anket sonuçlarında temsil edilmesini sağladı (Soru 51).²⁶ Anketin temsil kabiliyetini güçlendiren bir diğer unsur, Tablo 1'den de anlaşılacağı üzere, Ankete katılan öğretim elemanlarının görev yaptıkları üniversitelerin illere göre dağılımının Türkiye'deki UAI bölümlerinin illere göre dağılımına yakın çıkmış olmasıdır.

Tablo 1. Görev Yapılan Üniversiteler ve UAI Bölümlerinin Dağılımı

Şehir	Cevaplayanların Görev Yaptıkları İller		UAI Bölümlerinin İllere Göre Dağılımı, Mayıs 2009	
	Cevap	Oran (%)	Adet	Oran (%)
İstanbul	72	36,9	23	41,1
Ankara	53	27,2	10	17,9
İzmir	17	8,7	4	7,1
Diğer	53 ²⁷	27,2	19 ²⁸	33,9
TOPLAM	195	100	56	100

²⁵ Dünyada uygulanan benzer anketlerin cevaplanma oranları şu şekildedir: Güz 2004'te ABD'de 2.320 kişiye uygulanan anketin cevaplanma oranı % 46,7, Güz 2006'da ABD ve Kanada'da 2.705 akademisyene uygulanan anketin cevaplanma oranı % 41,1 ve Güz 2008'de ABD ve Kanada dahil olmak üzere 10 ülkede 5.868 kişiye uygulanan anketin cevaplanma oranı ise % 46,4 olmuştur. Bkz. Peterson, Tierney ve Maliniak, *Teaching and Research Practices*, s. 4-5; Maliniak et.al, *The View From the Ivory Tower*, s. 3-4 ve Jordan et.al, *One Discipline or Many?*, s. 5. UİK 2007 Anketi'nin cevaplanma oranı %14'dü.

²⁶ Ankete katılan 97 kişi çalıştığı üniversiteyi belirtmezken, 98 kişinin verdiği cevaplara göre 38 farklı üniversiteden öğretim elemanı anketi cevaplamıştır. Bunların arasında Hacettepe Üniversitesi 8 ve ODTÜ 7 öğretim elemanı başı çekmektedir.

²⁷ "Diğer" kategorisinde temsil edilen iller: Çanakkale 6, Sakarya 6, Kayseri 5, Adana 4, Bolu 4, Kırıkkale 4, Kocaeli 4, Konya 4, Bursa 3, Edirne 3, Eskişehir 3, Trabzon 3, Antalya 2, Aydın 1, Diğer 1.

²⁸ "Diğer" kategorisinde temsil edilen ve 1'er UAI bölümü bulunan iller: Adana, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bolu, Bursa, Çanakkale, Edirne, Eskişehir, Giresun, Kayseri, Kırıkkale, Kocaeli, Konya, Sakarya, Trabzon, Yalova ve Mersin (2 bölüm).

Ankete katılanların % 29,2’si kadın, % 70,8’i erkek iken (Soru 50), kadınların yaş ortalaması 37,7, erkeklerin 41,3, genel ortalama ise 40,2’dir. (Soru 49).²⁹ Ankete cevap verenlerin lisans ve doktora derecelerini aldıkları üniversitelerin bulunduğu şehirlere göre dağılımı Tablo 2’de verilmiştir (Soru 52). Buna göre, öğretim üyelerinin lisans derecelerini aldıkları üniversiteler büyük bir oranda Ankara (% 41,1) ve İstanbul’da (31,5) toplanmıştır. Üniversiteler özelinde Anketi cevaplayan öğretim elemanlarının 16’sı lisans derecelerini Ankara Üniversitesi’nden almıştır. Bunu ODTÜ (9 kişi), İstanbul ve Boğaziçi (8’er kişi) ile Marmara (5 kişi) üniversiteleri takip etmektedir. Anlaşılabacağı üzere, Türkiye’de halen UAI alanında görev yapmakta olan öğretim elemanlarının büyük kısmı (41 kişi – % 56,1) lisans derecelerini Ankara ve İstanbul’daki dört büyük devlet üniversitesinden (Ankara, ODTÜ, İstanbul, Boğaziçi) almışlardır. Doktora derecelerinde ise yurtdışı (32 kişi – % 43,8) açık ara öne çıkmakta, yurt içinde ise yine Ankara (19 kişi) ve İstanbul’da (18 kişi) yoğunlaşmaktadır. Yurtdışından alınan derecelerde ABD (12 kişi) ve İngiltere (8 kişi) öne çıkarken, Türkiye’de alınan doktora derecelerinde Ankara (11 kişi), İstanbul (9 kişi) ve Marmara (7 kişi) üniversiteleri başı çekmektedir.

Tablo 2. Derecelerin Alındığı Üniversitelerin Şehirlere Göre Dağılımı

Şehir	Lisans		Doktora	
	Cevap	%	Cevap	%
Ankara	30 ³⁰	41,1	19 ³¹	26,0
İstanbul	23 ³²	31,5	18 ³³	24,7
İzmir	5 ³⁴	6,8	1 ³⁵	1,4
Yurtdışı	7 ³⁶	9,6	32 ³⁷	43,8
Diğer	8 ³⁸	11,0	3 ³⁹	4,1

Derecelerin alındıkları alanlara göre dağılımı Tablo 3’te verilmiştir (Soru 52). Tablodan anlaşılacağı üzere, 52. soruyu cevaplayan akademisyenler ağırlıklı olarak UAI alanından mezun olmuşlardır. Bahse konu akademisyenlerden % 45,7’si (32 kişi) lisans derecesini UAI alanından alırken, % 50,7’si (36 kişi) doktora derecesini de aynı alanda tamamlamıştır.

²⁹ Yaş ortalamaları Soru 49’da belirtilen her bir kategorinin orta değeri alınarak hesaplanmıştır. TRIP anketine katılan 10 ülke ortalaması için bu oran % 27 kadın ve % 73 erkektir. Katılanların ortalama yaşı ise Amerika’da 47, İngiltere’de 42, Kanada’da 46, Avusturya’da 46, Yeni Zelanda’da 47, İrlanda’da 39, İsrail’de 51, Güney Afrika’da 42, Hong Kong’da 47 ve Singapur’da 42’dir. Bkz., Jordan et.al, *One Discipline or Many?*, s. 25.

³⁰ 16 AÜ SBF, 9 ODTÜ, 2 Bilkent, 2 Hacettepe, 1 Gazi.

³¹ 11 AÜ SBF, 3 Bilkent, 3 Gazi, 2 ODTÜ.

³² 8 İstanbul, 8 Boğaziçi, 5 Marmara, 1 Galatasaray, 1 Harp Akademileri.

³³ 9 İstanbul, 7 Marmara, 2 Boğaziçi.

³⁴ 4 Ege, 1 Dokuz Eylül.

³⁵ Dokuz Eylül.

³⁶ 3 ABD, 1 Almanya, 1 İngiltere, 1 Fransa, 1 Avusturya.

³⁷ 12 ABD, 8 İngiltere, 3 Almanya, 3 İtalya, 2 Kanada, 2 Fransa, 1 Avusturya, 1 Rusya.

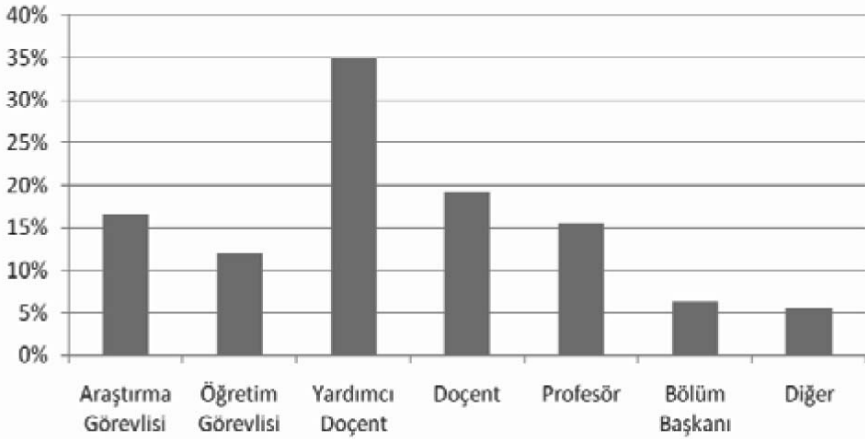
³⁸ 3 Uludağ, 1 Anadolu Üniversitesi, 1 Çukurova, 1 Kırıkkale, 1 Selçuk Üniversitesi, 1 Yakınoğlu.

³⁹ 1 Ondokuz Mayıs, 1 Sakarya, 1 Kırıkkale.

Tablo 3. Derecelerin Alanlara Göre Dağılımı

Alanlar	Lisans		Doktora	
	Cevap	%	Cevap	%
Uluslararası İlişkiler	32	45,7	36	50,7
Siyaset Bilimi ve/veya Kamu Yönetimi	9	12,9	17	23,9
Siyaset Bilimi ve UAİ	8	11,4	5	7,0
Ekonomi/İktisat	6	8,6	4	5,6
Tarih	2	2,9	4	5,6
Diğer	13 ⁴⁰	18,5	5 ⁴¹	7,0
Toplam	70	100,0	71	100,0

Ankete katılanların lisans derecesi aldıkları ortalama tarih 1990, doktora derecesini aldıkları ortalama tarih ise 1998'dir (Soru 52).⁴² Doçentlik unvanı ise büyük ölçüde (% 43,3) 2005 sonrasında alınmıştır (Soru 54). Ankete katılan akademisyenlerimizin mevcut görevlerine göre dağılımları Grafik 1'de (Soru 53), üyesi oldukları akademik örgütler Tablo 4'te verilmiştir (Soru 55).

Grafik 1. Anketi Cevaplayan Akademisyenlerin Unvanlarına Göre Dağılımı

⁴⁰ 3 İşletme, 3 İletişim/Gazetecilik/Communication Arts, 2 Hukuk, 2 Sosyoloji, 1 Arkeoloji ve Sanat Tarihi, 1 Fransız Dili ve Edebiyatı, 1 Yönetim.

⁴¹ 3 Avrupa Birliği (AB Enstitüsü, AB Hukuku, AB Siyaseti ve Uluslararası İlişkileri), 1 Orta Araştırmaları, 1 Sosyal Bilimler Çevre.

⁴² Doktora derecesi için bu tarih Amerika'da 1993, İngiltere'de 1996, Kanada'da 1995, Avusturya'da 1997, Yeni Zelanda'da 1995, İrlanda'da 2000, İsrail'de 1994, Güney Afrika'da 2000, Hong Kong'da 1995 ve Singapur'da 1999'dur. Bkz., Jordan et.al, *One Discipline or Many?*, s. 22.

Tablo 4. Üyesi Olunan Akademik Örgütler

Akademik Örgütler	Cevap Sayısı	%
Uluslararası İlişkiler Konseyi (UİK)	38	50,7
International Studies Association (ISA)	25	33,3
Siyasi İlimler Türk Derneği	22	29,3
American Political Science Association (APSA)	14	18,7
European Consortium for Political Research (ECPR)	13	17,3
Middle East Studies Association (MESA)	8	10,7
British International Studies Association (BISA)	7	9,3
Diğer ⁴³	18	24,0

Uluslararası İlişkiler Eğitimi

Anketin ilk bölümü UAI eğitimine odaklanarak, bölümlerdeki UAI müfredatı, öğretim elemanlarının derslerinde yoğunlaştıkları yaklaşımlar, bölgeler ve güncel gelişmelerin müfredata etkisi gibi konulara ilişkin soruları içermektedir. Bu çerçevede ankete katılanların ağırlıklı olarak Siyasi Tarih, Türk Dış Politikası, Bölge Çalışmaları ve UAI Teorileri derslerini verdikleri görülürken, Uluslararası Ekonomi Politik, Uluslararası Hukuk gibi alanlarda daha az ders verildiği tespit edilmiştir (Soru 2).

⁴³ Seçenekler arasında yer alan diğer cevaplar: 4 European Society for Central Asian Studies, 4 Turkish International Studies Association, 3 Central and East European International Studies Association, 3 World International Studies Conference, 2 Turkish Studies Association, 2 UK Political Science Association, 2 World Congress on Middle Eastern Studies, 1 Society for Military History, 1 Türk Bilimler Derneği. Diğer cevaplar: Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu, TUNAECES, İLA, Türk-Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi, Doğu Akdeniz Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi, Center for European Perspective-Slovenia, CESS-Harvard, Avusturya Siyasal Bilimler Cemiyeti, Canadian Political Science Association, Korean Political Science Association, PSAI, Türkiye Ekonomi Kurumu, IIAS, AAS, Türk Sosyal Bilimler Derneği, Avrupa Birliği Derneği, Türkiye-AB İşbirliği Derneği, European Peace Research Association, Association for the Study of Ethnicity and Nationalism, Mouvement Anti-Utilitariste dans les Sciences Sociales, International Society for Political Psychology, International Association for Conflict Management, International Peace Research Association.

Tablo 5. Aşağıdaki alanlardan şu ana kadar ders verdiklerinizi işaretleyiniz.

Dersler	Cevap sayısı	%	ÜİK 2007 - %	TRIP 2008- % ⁴⁴
Siyasi Tarih	58	38,2	10	10 ⁴⁵
Türk Dış Politikası	58	38,2	15	15 ⁴⁶
Uluslararası İlişkilere Giriş	58	38,2	-	-
Bölge/Alan Çalışmaları	57	37,5	7	35
Uluslararası İlişkiler Teorileri	55	36,2	9	36
Uluslararası Örgütler	47	30,9	9	22
Siyaset Bilimi	38	25,0	8	16 ⁴⁷
Uluslararası Politika	38	25,0	1	-
Dış Politika Analizi	35	23,0	6	-
Araştırma Teknikleri	28	18,4	3	16
Diğer ⁴⁸	41	27,0	7	-

TRIP 2008 Anketinde de görüldüğü üzere akademisyenler derslerinde odaklandıkları bölgeleri (Soru 3) ağırlıklı olarak coğrafi açıdan yakın çevreden seçmekte ve daha çok büyük güçlerden örnek vermektedirler.⁴⁹

⁴⁴ TRIP 2008 anketi ile yapılan karşılaştırmalarda, aksi belirtilmedikçe, ilgili soruya ilişkin “tüm ülkeler” verisi kullanılmıştır ve son 5 yılda verilen dersleri kapsamaktadır.

⁴⁵ Uluslararası Tarih.

⁴⁶ Amerika hariç, anketin gerçekleştirildiği ülkenin dış politikası. Amerika için bu oran % 36’dır.

⁴⁷ Siyasi Analiz ve Siyasi Teorinin toplamı olarak alınmıştır.

⁴⁸ Seçenekler arasında yer alan diğer cevaplar: Karşılaştırmalı Siyasi Sistemler (24 cevap, % 15,8), Uluslararası Güvenlik (24 cevap, % 15,8), Türk Siyasi Hayatı (22, % 14,5), Uluslararası Ekonomi Politik (19, % 12,5), İnsan Hakları (16, % 10,5), Terörizm (13, % 8,6), Bilim Felsefesi (11, % 7,2), Uluslararası Hukuk (11, % 7,2), Çevre Politikaları (8, % 5,3), Oyun Teorisi ve Formel Modelleme (1, % 0,7). Diğer cevaplar: Avrupa Birliği Hukuku (4), Uluslararası İlişkilerde Güncel Sorunlar (4), Avrupa Birliği (3), Siyasal Düşünceler Tarihi (3), Demokrasi Kuramı/Teorisi (2), Türk-Yunan İlişkileri (2), Uygarlıklar Tarihi (2), Küreselleşme (2) ve 1’er AB’de Siyasal Sorunlar, AB Tarihi ve Entegrasyon Teorileri, AB-Türkiye İlişkileri, Avrupa Çalışmaları, Avrupa Düşüncesi Üzerine Okumalar, Azınlık Politikaları, Çağdaş Siyasi İdeolojiler, Çağdaş Uluslararası İlişkiler Teorileri, Çatışma Çözümü, Davranış Bilimlerine Giriş, Değişim ve Vizyon Yönetimi, Devlet, Devletler Özel Hukuku, Eğitim Bilimlerine Giriş, Emperyalizm Kuramları, Ermeni Sorunu, Etnik Sorunlar ve Milliyetçilik, Gelişmekte Olan Ülkelerde Toplum ve Siyaset, Kamu Yönetimi, Milliyetçilik, Müzakere ve Arabuluculuk Yöntemleri, Orta Doğu Siyasal Sistemleri, Ortadoğu Tarihi, Orta Doğu’nun Uluslararası İlişkileri, Osmanlı Diplomasi Tarihi, Osmanlı Diplomasisi ve Avrupa, Western Civilization, Osmanlı Siyasi Tarihi, Osmanlı Siyasi Yapısı, Politics of Developing Countries, Politics of European Integration, Politik Psikoloji, Public Diplomacy-İletişim Stratejileri, Rus Tarihi, Seminer, Siyaset biliminin Temel Sorunları, Siyasi Partiler ve Parti Sistemleri, Su Politikaları, Toplum ve Kalkınma Kuramları, Toplum bilim, Türkiye İdare Tarihi, Türkiye’nin Komşu Ülkeleriyle İlişkileri, Uluslararası Göç ve Nüfus Hareketleri, Uluslararası İlişkiler ve Feminist Teoriler, Uluslararası İlişkilerde Sistem Algılamaları, Uluslararası Politikada Kafkaslar, Uluslararası Sorunlar, Uluslararası Finans, Uyuşmazlık Analizi ve Çözümüne Giriş, Yakın Dönem Diplomasi Tarihi.

⁴⁹ Jordan et.al, *One Discipline or Many?*, s. 15.

Tablo 6. Derslerde örnek olayları ağırlıklı olarak hangi ülke/bölgelerden seçtiniz?

Ülke/Bölgeler	Cevap sayısı	%	UİK 2007 - % ⁵⁰	TRIP 2008 - % ⁵¹
Türkiye	110	72,8	17	-
ABD	94	62,3	20	27 ⁵²
Avrupa (Genel)	91	60,3	18	34 ⁵³
Avrupa Birliği	66	43,7	-	40 ⁵⁴
Orta Doğu	66	43,7	15	36
Sovyetler Birliği/ Rusya Federasyonu	52	34,4	10	28 ⁵⁵
Kafkaslar	50	33,1	5	28 ⁵⁶
Avrupa (Balkanlar)	39	25,8	-	-
Orta Doğu (Geniş)	39	25,8	-	-
Avrasya	35	23,2	6 ⁵⁷	28 ⁵⁸
Diğer ⁵⁹	1	0,7	-	-

Ankete katılanların derslerinde teorik çalışmalara (% 51,3) ve güncel olaylara (% 50,0) ilişkin tartışmalara benzer ortalama oranlarda ağırlık verdikleri görülmektedir (Soru 4).⁶⁰ Siyasa analizleri ise % 26-50 arası bir oranda derslerde yer bulmaktadır (Soru 5). Anketi cevaplayanların %48,6’sı kaynakçasının %75’inden fazlasının İngilizce olduğunu belirtmiştir. Okuma listesinde %50’den fazla oranda İngilizce kaynağa yer verenlerin oranı %67,1’dir. Diğer yabancı dillerdeki kaynakları da bu rakama eklersek, cevap verenlerin %77,3’ü kaynakçasının yarısından fazlasının yabancı dillerde olduğunu belirtmektedir. Ortalama oranlara bakıldığında ise, İngilizce eserlerin yaklaşık payının %63,7, Türkçe eserlerin %35 ve diğer dillerdeki eserlerin ise %17,7 olduğu görülür.

⁵⁰ UİK 2007 Anketinde soru, “Verdiğiniz Uluslararası İlişkiler Giriş dersinde örnek olayları ağırlıklı olarak aşağıdaki tabloda yer alan ülke/bölgelerden hangilerinden seçtiniz?” şeklinde sorulmuş ve tek bir cevap istenmişti.

⁵¹ Uluslararası İlişkiler Giriş dersinde seçilen ülke/bölgeler.

⁵² Kuzey Amerika.

⁵³ Batı ve Doğu Avrupa/Eski SSCB ülkelerinin değerlerinin aritmetik ortalaması alınmıştır.

⁵⁴ Batı Avrupa.

⁵⁵ Doğu Avrupa/Eski SSCB.

⁵⁶ Doğu Avrupa/Eski SSCB.

⁵⁷ Orta Asya.

⁵⁸ Doğu Avrupa/Eski SSCB.

⁵⁹ Seçenekler arasında yer alan diğer cevaplar: 34 Az Gelişmiş Ülkeler (% 22,5), 33 Orta Asya (% 21,9), 24 Latin Amerika (% 15,9), 20 Afrika (% 13,2), 20 Avrupa (Merkez ve Doğu) (% 13,2), 20 Karadeniz (% 13,2), 17 Doğu Asya (Çin dahil) (% 11,3), 13 Avrupa (Güney) (% 8,6), 12 Akdeniz (% 7,9), 11 Avrupa (Kuzey) (% 7,3). Diğer cevaplar: 1 Kanada.

⁶⁰ Burada bahsedilen ortalama oranlar her bir kategori için verilen ortalama cevabı göstermektedir. Bu oranların hesaplanması için her bir kategorinin orta değeri alınarak cevaplayan kişi sayısı ile çarpılmış ve elde edilen sonuçların her bir cevap seçeneğine göre çapraz ortalamaları alınarak karşılaştırma yapılması sağlanmıştır. Aşağıdaki analizde belirtilen tüm “ortalama” değerler de benzer şekilde hesaplanmıştır. Bkz. Peterson, Tierney ve Maliniak, *Teaching and Research Practices*, s. 12-3.

Tablo 7. Kaynakçanızın yaklaşık ne kadarı Türkçe, İngilizce ve diğer dillerdeki kaynaklara ayrılmaktadır?

Diller	%0	%1-10	%11-25	%26-50	%51-75	%76-100	Cevap sayısı	% Ortalama
Türkçe	1 (% 0,8)	32 (% 24,4)	26 (% 19,8)	32 (% 24,4)	32 (% 24,4)	8 (% 6,1)	131	35,0
İngilizce	0	4 (% 2,7)	17 (% 11,6)	27 (% 18,5)	27 (% 18,5)	71 (% 48,6)	146	63,7
Diğer diller	10 (% 25,6)	13 (% 33,3)	7 (% 17,9)	5 (% 12,8)	2 (% 5,1)	2 (% 5,1)	39	17,7

Ankete katılan öğretim görevlilerinin çoğunluğu (% 53,7) gerekli gördükleri takdirde güncel gelişmelere göre derslerinin içeriklerini uyarladıklarını belirtmişlerdir (Soru 7). Derslerde farklı yaklaşımlara ayrılan ortalama oranlara bakıldığında (Soru 8), ana yaklaşımlardan Realizm (% 39,4), Liberalizm (% 30,9), İnşacılık (% 28,5) ve Eleştirel Teorinin (% 26,6) öne çıktığı, İngiliz Ekolü (% 18,9), Post-Yapısalcılık (% 18,0) ve Feminizme (% 11,5) ise görece daha az yer verildiği görülmektedir.

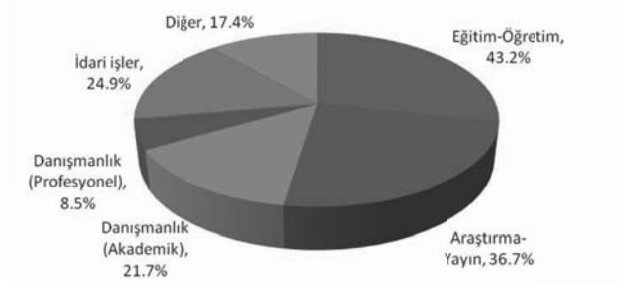
Tablo 8. Derslerinizde aşağıdaki kavramsal yaklaşımlardan hangisine ne oranda ağırlık veriyor/olayları yorumlarken referans noktası olarak kullanıyorsunuz?

Yaklaşımlar	% 0	% 1-10	% 11-25	% 26-50	% 51-75	% 76-100	Cevap sayısı	% (ort.)	TRIP 2008 % (ort.) ⁶¹
Realist/Neo-Realist	0	8 (% 6,4)	38 (% 30,4)	41 (% 32,8)	28 (% 22,4)	10 (% 8,0)	125	39,4	22
Liberal/Neo-Liberal	2 (% 1,8)	15 (% 13,6)	41 (% 37,3)	32 (% 29,1)	16 (% 14,5)	4 (% 3,6)	110	30,9	19
Marksist	2 (% 2,2)	29 (% 31,9)	32 (% 35,2)	17 (% 18,7)	8 (% 8,8)	3 (% 3,3)	91	23,6	9
İnşacı	3 (% 3,3)	19 (% 20,9)	34 (% 37,4)	17 (% 18,7)	14 (% 15,4)	4 (% 4,4)	91	28,5	11
Post-Modern/Post-Yapısalcı	9 (% 12,5)	23 (% 31,9)	25 (% 34,7)	10 (% 13,9)	4 (% 5,6)	1 (% 1,4)	72	18,0	-
Eleştirel Teori	4 (% 4,9)	19 (% 23,2)	27 (% 32,9)	20 (% 24,4)	9 (% 11,0)	3 (% 3,7)	82	26,6	-
Neo-Gramsçıyan	10 (% 18,2)	20 (% 36,4)	7 (% 12,7)	12 (% 21,8)	4 (% 7,3)	2 (% 3,6)	55	20,4	-
Feminizm	10 (% 18,2)	28 (% 50,9)	12 (% 21,8)	3 (% 5,5)	1 (% 1,8)	1 (% 1,8)	55	11,5	6
İngiliz Ekolü	8 (% 16,0)	20 (% 40,0)	10 (% 20,0)	6 (% 12,0)	4 (% 8,0)	2 (% 4,0)	50	18,9	6
Hiçbiri	3 (% 60,0)	0	0	0	0	2 (% 40,0)	5	35,2	17 ⁶³
Diğer	3 (% 42,9)	1 (% 14,3)	1 (% 14,3)	1 (% 14,3)	0	1 (% 14,3)	7	21,4	12

Ankete katılanların eğitim ve öğretime ortalama % 43,2 oranında zaman ayırırken, vaktlerinin yaklaşık % 36,7'sini araştırma ve yayın faaliyetlerinde kullanmaktadırlar (Soru 9).

⁶¹ Uluslararası İlişkilere Giriş dersine ilişkin cevaplar.

⁶² Paradigmatik olmayan.

Grafik 2. Aşağıdaki faaliyetlere yaklaşıp olarak ne oranda zaman ayırıyorsunuz? (ort.)

Uluslararası İlişkiler Disiplini

Anketimizin ikinci bölümünde akademisyenlerimize, UAI disiplinin genel özellikleri, temel yaklaşımların görece ağırlıkları, dünyada ve Türkiye’de UAI çalışanlarının tartıştıkları temel konular ile dünyada ve Türkiye’de disiplinin gelişimine katkıda bulunanlar ve akademik yayınların ağırlıkları gibi konulara ilişkin sorular yöneltilmiştir. Ankete katılanlara göre UAI literatüründe Realizm (% 49,7) hakim yaklaşım olarak görülmekte, onu Liberalizm (% 41,4) ve İnşacılık (% 32,1) takip etmektedir (Soru 10).

Tablo 9. Günümüzde Uluslararası İlişkiler yazınında hangi yaklaşımlara ne oranda ağırlık verildiğini düşünüyorsunuz?

Yaklaşımlar	%0	%1-20	%21-40	%41-50	%51-70	%71-90	%91-100	Cevap sayısı	% ort.	TRIP 2008 % ort.
Realist/Neo-Realist	0	7 (% 5,6)	43 (% 34,4)	19 (% 15,2)	32 (% 25,6)	21 (% 16,8)	3 (% 2,4)	125	49,7	30
Liberal/Neo-Liberal	0	15 (% 12,8)	53 (% 45,2)	13 (% 11,1)	21 (% 17,9)	15 (% 12,8)	0	117	41,4	28
Marksist	1 (% 1,0)	61 (% 66,3)	20 (% 21,7)	2 (% 2,1)	7 (% 7,6)	1 (% 1,0)	0	92	19,6	6
İnşacı	1 (% 0,9)	34 (% 32,3)	38 (% 36,1)	14 (% 13,3)	8 (% 7,6)	9 (% 8,5)	1 (% 0,9)	105	32,1	21
Post-Modern/Post Yapısalcı	2 (% 2,1)	45 (% 47,8)	28 (% 29,7)	3 (% 3,1)	8 (% 8,5)	7 (% 7,4)	1 (% 1,0)	94	26,7	-
Eleştirel Teori	2 (% 2,0)	49 (% 51,0)	25 (% 26,0)	6 (% 6,2)	7 (% 7,2)	7 (% 7,2)	0	96	25,5	-
Neo-Gramsşçıyan	5 (% 8,3)	36 (% 60,0)	15 (% 25,0)	0	3 (% 5,0)	1 (% 1,6)	0	60	17,2	-
Feminizm	6 (% 9,2)	41 (% 63,0)	13 (% 20,0)	2 (% 3,0)	2 (% 3,0)	1 (% 1,5)	0	65	14,7	7
İngiliz Ekolü	5 (% 7,6)	37 (% 56,9)	16 (% 24,6)	6 (% 9,2)	1 (% 1,5)	0	0	65	17,1	7
Hiçbiri	2 (% 40,0)	1 (% 20,0)	0	0	0	0	2 (% 40,0)	5	39,3	12 ⁶³
Diğer ⁶⁴	1 (% 20,0)	0	1 (% 20,0)	0	1 (% 20,0)	0	2 (% 40,0)	5	58,4	11

⁶³ Paradigmatik olmayan.

⁶⁴ Verilen farklı cevaplar için bkz. <http://www.uik.org.tr>

Anketi cevaplayanların çoğunluğu dünyada ve Türkiye’de UAI çalışanlarının ağırlıklı olarak metodoloji konusunda bölünme yaşadığını düşünürken, Türkiye’deki akademisyenler arasındaki bölünmelerde teorik tartışmalarla epistemolojik tartışmaların görece daha az rol oynadığı düşünülmektedir (Soru 11 ve 12).

Tablo 10. Dünyada Uluslararası İlişkiler disiplini üzerine yapılan tartışmalarda akademiyanın hangi konularda bölünme yaşadığını düşünüyorsunuz? 1 en öncelikli

Konular	Cevap sayısı	%	1. Tercih	2. Tercih	3. Tercih	4. Tercih	5. Tercih	UİK 2007 % ⁶⁵	TRIP 2008 % ⁶⁶
Metodoloji	98	18,3	23	26	29	11	9	25	69
Teoriler	88	16,4	18	20	12	24	14	24	52
Bölge farklılıkları	84	15,7	19	13	22	15	15	22	10
Epistemoloji	79	14,8	21	23	16	10	9	20	67
Çalışılan konu/alan	74	13,8	10	13	17	20	14	-	22
Ontoloji	55	10,3	13	14	11	11	6	-	39
Jenerasyon farklılıkları	54	10,1	7	10	10	11	16	-	29
Diğer ⁶⁷	2	0,4	2	0	0	0	0	-	-
Hiçbiri	1	0,2	0	0	0	1	0	-	-

Tablo 11. Türkiye’de Uluslararası İlişkiler disiplini üzerine yapılan tartışmalarda akademiyanın hangi konularda bölünme yaşadığını düşünüyorsunuz? 1 en öncelikli

Konular	Cevap Sayısı	%	1. Tercih	2. Tercih	3. Tercih	4. Tercih	5. Tercih
Metodoloji	88	17,8	18	27	12	18	13
Çalışılan konu/alan	80	16,2	10	18	22	16	14
Jenerasyon farklılıkları	74	15,0	22	19	11	14	8
Teoriler	68	13,8	18	9	16	9	16
Epistemoloji	66	13,4	11	15	24	8	8
Bölge farklılıkları	63	12,8	21	12	10	14	6
Ontoloji	50	10,1	10	8	13	10	9
Hiçbiri	3	0,6	0	0	0	0	3
Diğer ⁶⁸	2	0,4	2	0	0	0	0

Bununla birlikte, kimlik, güvenlik ve Rasyonalizm ile İnşacılık üzerine yapılan tartışmaların akademisyenlerimizce diğer tartışmalara göre daha ön planda tutulduğu görülmektedir (Soru 13).

⁶⁵ UİK 2007 Anketinde soru, “Uluslararası İlişkiler disiplini üzerine yapılan tartışmalarda akademiyanın hangi konularda bölünme yaşadığını düşünüyorsunuz?” şeklinde sorulmuştu.

⁶⁶ Bu oranlar ankete katılan bir ülkede bir bölünmeyi ilk 3 içerisinde derecelendiren akademisyenlerin yüzdelik oranını göstermektedir. Bkz., Jordan et.al, One Discipline or Many?, s.70, dipnot 73

⁶⁷ Verilen farklı cevaplar için bkz. <http://www.uik.org.tr>

⁶⁸ Verilen farklı cevaplar için bkz. <http://www.uik.org.tr>

Tablo 12. Uluslararası İlişkiler disiplininin gelişimi açısından en önemli/verimli olduğunu düşündüğünüz ve önemsiz/anlamsız bulduğunuz tartışma/araştırma alanları hangileridir? (İstedığınız kadar seçebilirsiniz.)

Alanlar	Çok Önemli	Kısmen önemli	Çok önemli değil	Anlamsız	Cevap sayısı
Neo-realizm ve Neo-liberalizm Tartışması	23 (% 19,7)	63 (% 53,8)	23 (% 19,7)	8 (% 6,8)	117
Demokratik Barış	27 (% 23,7)	56 (% 49,1)	20 (% 17,5)	11 (% 9,6)	114
Medeniyetler Çatışması	17 (% 14,2)	45 (% 37,5)	35 (% 29,2)	23 (% 19,2)	120
Tarihin Sonu	9 (% 8,0)	12 (% 10,6)	38 (% 33,6)	54 (% 47,8)	113
Birim-Yapı Tartışması	28 (% 28,0)	42 (% 42,0)	25 (% 25,0)	5 (% 5,0)	100
Hegemonik İstikrar Teorisi	13 (% 12,1)	64 (% 59,8)	24 (% 22,4)	6 (% 5,6)	107
Yapısal Realizm Tartışması	12 (% 12,5)	55 (% 57,3)	23 (% 24,0)	6 (% 6,3)	96
Analiz Düzeyleri Tartışması	36 (% 33,3)	53 (% 49,1)	18 (% 16,7)	1 (% 0,9)	108
Pozitivizm/Post-Pozitivizm Tartışması	37 (% 32,5)	41 (% 36,0)	28 (% 24,6)	8 (% 7,0)	114
İki aşamalı oyun	6 (% 6,5)	28 (% 30,1)	39 (% 41,9)	20 (% 21,5)	93
Rasyonalizm ve İnşacılık Tartışması	38 (% 36,5)	36 (% 34,6)	26 (% 25,0)	4 (% 3,8)	104
Yeni Kurumsalcılık	15 (% 15,6)	50 (% 52,1)	26 (% 27,1)	5 (% 5,2)	96
Küreselleşme Tartışmaları	44 (% 36,7)	60 (% 50,0)	13 (% 10,8)	3 (% 2,5)	120
Kimlik Araştırmaları	51 (% 42,1)	43 (% 35,5)	24 (% 19,8)	3 (% 2,5)	121
Güvenlik Çalışmaları	49 (% 42,2)	47 (% 40,5)	16 (% 13,8)	4 (% 3,4)	116
Kadın Çalışmaları	24 (% 22,4)	39 (% 36,4)	24 (% 22,4)	20 (% 18,7)	107
Saldırgan ve Savunmacı Realizm	11 (% 11,3)	37 (% 38,1)	35 (% 36,1)	14 (% 14,4)	97
Diğer ⁶⁹	6 (% 85,7)	1 (% 14,3)	0	0	7

Ankete katılanlara göre danışmanlık ve siyasi karar alıcılara tavsiyelerde bulunmak, akademisyenlerin siyasi süreçlere katılımında daha tercih edilen bir yöntem olarak görülmekle birlikte, akademisyenlerin siyasi süreçlere hiç katılmaması gerektiğini düşünen %8,8’lik bir grup vardır (Soru 14).

⁶⁹ Verilen farklı cevaplar için bkz. <http://www.uik.org.tr>.

Tablo 13. Akademisyenler siyasi süreçlere nasıl katkıda bulunmalıdır?

	%	Cevap sayısı	UİK 2007 % ⁷⁰	TRIP 2008 %
Danışmanlık/Tavsiyelerde bulunma	67,2	92	26	49 ⁷¹
Karar vericileri yetiştirme	60,6	83	17	28
Raporlama	51,1	70	25	70 ⁷²
Medya yorumları	43,8	60	20	70 ⁷³
Aktif katılımcı	27,0	37	5	22
Akademisyenler siyasi karar alma süreçlerine katılmamalıdır	8,8	12	8	4
Akademik çalışmalarla siyasi süreçler arasında ilişki yoktur	5,1	7	-	-
Diğer ⁷⁴	6,6	9	-	-

UİK 2007 Anketi'nde de olduğu gibi, cevaplayanlar arasında Kenneth Waltz, UAI disiplini ve akademisyenlerimiz üzerinde en etkili kişi olarak gözükmektedir (Soru 15 ve 16). Waltz'u Alexander Wendt, Immanuel Wallerstein, Samuel Huntington ve Hans Morgenthau takip etmektedir.

Tablo 14. Aşağıdakilerden son 20 yılda Uluslararası İlişkiler disiplini en etkili olduğunu düşündüğünüz beş tanesini işaretleyiniz.

	Cevap sayısı	%	UİK 2007 %	TRIP 2008 %
Kenneth Waltz	82	59,4	11	34
Alexander Wendt	65	47,1	9	45
Immanuel Wallerstein	61	44,2	8	75
Samuel Huntington	50	36,2	9	10
Hans Morgenthau	47	34,1	3	4
Robert Cox	47	34,1	4	8
Robert Keohane	43	31,2	9	47
Barry Buzan	38	27,5	5	5
Joseph Nye	34	24,6	6	13
James Rosenau	27	19,6	6	4
Diğer ⁷⁶	8	5,8	-	-

⁷⁰ UİK 2007 Anketinde soru, "Siyaset Bilimi ve UAI akademisyenlerinin siyasi süreçlere en etkili katılım yöntemlerini işaretleyiniz?" şeklinde sorulmuştu.

⁷¹ Gayri-resmi danışmanlık.

⁷² Yeni bilgi üretme/Karar alıcılar için bilgi.

⁷³ Yeni bilgi üretme/Karar alıcılar için bilgi.

⁷⁴ Verilen farklı cevaplar için bkz. <http://www.uik.org.tr>.

⁷⁵ İlk 24 isim arasında yer almamaktadır.

⁷⁶ Diğer cevaplar: 25 John Mearsheimer ve Robert Gilpin, 24 Francis Fukuyama, 15 Andrew Moravcsik, 13 Stephen Krasner, 10 J. David Singer, 10 Stephen Walt, 8 Cynthia Enloe, Ernst Haas, John Ruggie ve Peter Katzenstein, 7 Jack Snyder ve Robert Jervis, 6 John Ikenberry, 5 Bruce Bueno de Mesquita ve Michael Doyle, 4 Stanley Hoffman, 3 Bruce Russett ve Thomas Risse, 2 James Fearon ve Hedley Bull, 1 Noam Chomsky, Jürgen Habermas, Christopher Greenwood, Rein Müllerson, Christine Chinkin, L.D.M. Nelson, Ian Brownlie, Adam Watson, Michel Foucault, Mario Albertini, Richard Falk, Ken Booth. Bu soruya verilen ilginç bir cevap: "Hemen hemen hepsinde de disiplinin temel kavramlarının karmaşık hale sokulup içinden çıkılmaz duruma getirildiğini, bunun eğitimde akla gelmeyecek sıkıntılar ve anlaşmazlıklar yaratmış düşünüyorum. Giderilmesi için çıkış yollarını araştırıyorum."

Tablo 15. Akademik çalışmalarınız üzerinde hangilerinin etkili olduğunu düşünüyorsunuz? (En çok 5 adet)

	%	Cevap sayısı	ÜİK 2007 %	TRIP 2008 %
Kenneth Waltz	41,5	54	14	6
Alexander Wendt	35,4	46	5	7
Immanuel Wallerstein	34,6	45	14	77
Hans Morgenthau	26,2	34	7	4
Robert Cox	23,1	30	5	4
Robert Keohane	22,3	29	5	8
Barry Buzan	18,5	24	5	3
Samuel Huntington	18,5	24	5	3
James Rosenau	17,7	23	4	3
John Mearsheimer	16,9	22	4	3
Diğer ⁷⁸	18,5	24	-	-

Akademisyenlerimize göre, *Foreign Affairs* dergisi, UAİ’e ilişkin uluslararası akademik dergiler arasında en etkili dergi olarak görülmekte ve en çok takip edilen dergiler arasında da ilk sırada yer almaktadır (Soru 17 ve 18).

Tablo 16. Aşağıdaki uluslararası süreli yayınlardan Uluslararası İlişkiler çalışmaları üzerinde en etkili olduğunu düşündüğünüz 5 tanesini sıralayınız. (1 en etkili)⁷⁹

En Etkili Dergiler	Cevap Sayısı	%						ÜİK 2007 %	TRIP 2008 %
			1. Tercih	2. Tercih	3. Tercih	4. Tercih	5. Tercih		
Foreign Affairs	71	11,8	31	18	10	7	5	10	28
Int. Organisation	48	8,0	14	12	8	8	6	7	73
International Security	36	6,0	11	5	11	4	5	6	45
European J. of Int. Rel. Millennium	33	5,5	11	6	5	4	7	5	14
International Affairs	31	5,2	7	5	11	2	6	3	8
International Affairs Foreign Policy	30	5,0	4	11	9	2	4	6	4
Foreign Policy	29	4,8	6	7	7	2	7	4	9
Int. Studies Quarterly	28	4,7	0	10	6	6	6	5	44
World Politics	27	4,5	6	3	5	8	5	7	28
Middle Eastern Studies	24	4,0	5	5	3	5	6	5	-
Diğer ⁷⁹	243	40,5	33	43	46	67	54	-	-

⁷⁷ İlk 25 isim arasında yer almamaktadır.

⁷⁸ Seçenekler arasında yer alan diğer cevaplar: 21 Joseph Nye, 16 Robert Gilpin, 15 Peter Katzenstein, 14 Stephen Krasner, 13 Andrew Moravcsik, 10 Cynthia Enloe, Ernst Haas ve Francis Fukuyama, 9 J. David Singer, Jack Snyder, John Ruggie ve Stephen Walt, 8 John Ikenberry ve Robert Jervis, 7 Stanley Hoffman, 6 Thomas Risse, 5 Bruce B. de Mesquita ve Michael Doyle, 3 Bruce Russett ve James Fearon. Diğer cevaplar: Noam Chomsky, Samir Amin, Ellen Meiksins Wood, Joseph M. Grieco, Christopher Greenwood, Rein Müllerson, Christine Chinkin, L.D.M. Nelson, Ian Brownlie, Charles Tilly, Stathis Kalyvas, David Laitin, Helen Milner, Paul Kennedy, Charles McClelland, Michel Foucault, Giovanni Agamben, Niklas Luhmann, Layna Mosley, Anthony Giddens, Manuel Castells, David Held, Jürgen Habermas, E. J. Hobsbawm, F. Braudel, Michael Mann, J. J. Preece, E. H. Carr, Bruce Jentleson, Richard Eichenberg, Ronald Inglehart, Lauren McLaren, Tariq Ramadan, Tariq Modood, Martin Wight, Hedley Bull, R. J. Vincent, Terry Nardin, Michael Barnett, Fred Halliday, Mario Albertini, Lucio Levi, Umberto Morelli, Henry Brugmans, Denis De Rougemont, Martin Wright, Marx, Roy Bashkar, Ahmet Davutoğlu, Richard Falk, Hedley Bull, Ken Booth, Michael C. Williams, Amartya Sen, Joseph Stiglitz, Hannah Arendt, Stephen David.

⁷⁹ 19 J. of Int. Affairs ve Survival, 18 Int. Relations, 17 American J. of Political Science, 16 American Political Science Rev., 15 Comparative Politics, Political Science Quarterly ve Rev. of Int. Studies, 13 J. of Conflict Resolution, 12 Security Studies, 11 Economist, 10 National Interest, 9 Rev. of Int. Political Economy, 8 Turkish Studies, 7 Int. Studies Rev., 6 American J. of Int. Law, Int. Theory, J. of Peace Research ve Orbis, 4 Alternatives, 2 Global Governance, Int. Studies Perspectives ve J. of Int. Relations and Development, 1 Int. Interactions.

Tablo 17. Aşağıdaki uluslararası süreli yayınlardan sürekli takip ettiğiniz 5 tanesini sıralayınız.

Sürekli Takip Edilen Dergiler	Cevap Sayısı	%	1. Tercih	2. Tercih	3. Tercih	4. Tercih	5. Tercih
Foreign Affairs	47	10,5	23	8	6	6	4
Middle Eastern Studies	31	6,9	7	8	8	3	5
European J. of Int. Rel.	26	5,8	9	8	1	5	3
International Organisation	23	5,1	4	11	4	2	2
International Security	21	4,7	5	6	7	2	1
Int. Studies Quarterly	21	4,7	1	6	8	0	6
Millennium	20	4,5	5	2	4	3	6
Turkish Studies	20	4,5	4	4	4	4	4
Foreign Policy	19	4,2	3	3	5	3	5
Economist	15	3,3	5	1	0	4	5
International Affairs	15	3,3	4	3	3	4	1
Diğer ⁸⁰	191	42,5	38	42	40	42	29

Türkiye’de Uluslararası İlişkiler

Anketin üçüncü kısmında katılımcılara Türkiye’de UAİ eğitiminin düzeyi, disipline katkıda bulunan akademisyenler, etkili olan akademik yayınlar, UAİ eğitiminde önde gelen üniversiteler, akademisyenlerin öncelikli tartıştıkları konular, araştırmalarda kullanılan fonların kaynakları, işe alma süreçleri ve disiplinindeki mevcut değerlendirme, atama ve yükseltme kriterlerinde standartların gelişimi gibi konulara ilişkin sorular yöneltildi.

Bu sorular çerçevesinde Ankete cevap veren akademisyenlerin Türkiye’deki UAİ eğitimini ağırlıklı olarak orta düzeyde yeterli buldukları tespit edildi. Bununla birlikte doktora eğitiminin yetersiz olduğunu düşünenlerin oranı (% 41,3) diğer düzeylerde eğitimin yetersiz olduğunu düşünenlere göre daha yüksek seviyede çıktı (Soru 18).

Tablo 18. Türkiye’deki Uluslararası İlişkiler eğitimi yeterli buluyor musunuz?

	İyi	Orta	Yetersiz	Cevap sayısı
Lisans	34 (% 27,0)	65 (% 51,6)	27 (% 21,4)	126
Yüksek Lisans	10 (% 7,9)	85 (% 66,9)	32 (% 25,2)	127
Doktora	15 (% 11,9)	59 (% 46,8)	52 (% 41,3)	126

⁸⁰ 13 Rev. of Int. Political Economy, Survival ve World Politics, 12 J. of Conflict Resolution, 11 Political Science Quarterly, 10 Comparative Politics, Rev. of Int. Studies ve Security Studies, 9 American Political Science Rev., Int. Relations, J. of Peace Research ve Orbis, 8 J. of Int. Affairs, 7 Global Governance ve Int. Studies Perspectives, 6 American J. of Political Science, 5 American J. of Int. Law, 4 Int. Studies Review ve National Interest, 3 Alternatives, Int. Theory ve J. of Int. Relations and Development. Seçenekler dışında eklenen cevaplar: 2 Central Asian Survey ve European J. of Int Law, 1 Asian Survey, British Yearbook of Int. Law, Common Market Law Rev., Communist and Post-Communist Studies, Cooperation and Conflict, Diplomatic History, European Foreign Affairs Rev., Europe-Asia Studies, Geopolitics, ICLQ, J. of Cold War Studies, J. of Democracy, J. of Southeast European and Black Sea Studies, Nationalism, Public Opinion Quarterly, Rev. du Marché Commun et l’Union Européenne, Studies in Ethnicity and Nationalism, the Federalist, Third World Quarterly, Uluslararası İlişkiler, World Policy Journal.

Ankete cevap veren akademisyenlerin çoğunluğu Fuat Keyman, Mustafa Aydın, Pınar Bilgin ve A. Nuri Yurdusev’in çalışmalarını ilgi çekici bulurken, Mustafa Aydın, Atıla Eralp, Ali Karaosmanoğlu, Faruk Sönmezoğlu ve Fuat Keyman’ın UİK disiplininin Türkiye’deki kurumsal gelişimine görece daha fazla katkı yaptıklarını düşünmektedirler (Soru 19 ve 20). TRIP anketlerinden farklı olarak UİK 2007 ve UİK 2009’da 19 ve 20. sorular isim verilmeden, açık uçlu olarak sorulmuş ve ankete cevap verenlerin kendi tercihlerini yazmaları istenmiştir.

Tablo 19. Sizin dışınızda, Türkiye’de Uluslararası İlişkiler alanında son yıllarda en etkili/ilgi çekici çalışmaları kimlerin yaptığını düşünüyorsunuz? (Öncelik sırasına göre yazınız)

	Cevap Sayısı	%	1. Tercih	2. Tercih	3. Tercih	4. Tercih	5. Tercih	UİK 2007 % ⁸¹	UİK 2007 Sıra
Fuat Keyman	27	9,2	13	6	3	4	1	18,5	1
Mustafa Aydın	20	6,8	4	9	3	3	1	15,7	2
Pınar Bilgin	16	5,5	8	5	2	1	0	7,4	3
A. Nuri Yurdusev	11	3,8	4	2	2	1	2	7,4	4
Ahmed Davutoğlu	11	3,8	5	1	3	1	1	5,5	5
Atıla Eralp	11	3,8	1	4	3	1	2	4,6	6
Ziya Öniş	11	3,8	4	0	4	3	0	1,9	10
Baskın Oran	9	3,1	2	4	2	1	0	4,6	7
Faruk Sönmezoğlu	9	3,1	5	1	0	1	2	0,8	11
İhsan Dağı	9	3,1	1	0	1	6	1	-	-
Diğer ⁸²	158	54,1	31	37	38	25	27	-	-

⁸¹ UİK 2007 Anketinde soru, “Sizin dışınızda, Türkiye’de Uluslararası İlişkiler alanında son zamanlarda en önemli/ilginç çalışmaları kimlerin yaptığını düşünüyorsunuz? (Öncelik sırasına göre yazınız)” şeklinde sorulmuştu. Bu sütundaki sonuçlar akademisyenlerin aldıkları oy oranının toplam cevap sayısına oranını göstermektedir.

⁸² 8 Ali Karaosmanoğlu, 7 Çağrı Erhan ve Kemal Kirişçi, 6 Bülent Aras ve Ersel Aydın, 5 Meliha Benli Altunışık ve Şaban Çalış, 4 Bahar Rumelili, İlhan Uzgel ve Tayyar Arı, 3 Binnaz Toprak, Gökhan Bacık, Necati Polat, Türkkaya Ataöv ve Ümit Özdağ, 2 Beril Dedeoğlu, Deniz Ülke Arıboğan, Duygu Bazoğlu Sezer, Faruk Yalvaç, Hüseyin Bağcı, Hüseyin Pazarıcı, Kemal İnat, Mehmet Gönlübol, Michael Mousseau, Mine Eder, Ramazan Gözen, Sedat Laçiner, Soli Özel ve Yılmaz Esmer, 1 Ali Çarkoğlu, Armağan Kuloğlu, Atilla Nalbant, Atilla Yayla, Ayhan Kaya, Ayşe Buğra, Barış Adıbelli, Berdal Aral, Birsan Örs, Çınar Özen, Çiğdem Nas, Erhan Büyükkacıncı, Erinç Yeldan, Erol Kurubaş, Ersin Onulduran, Füsün Arsava, Gamze Güngörmüş Kona, Gülnur Aybet, Günay Göksu Özdoğan, Hakan Gönen, Hakan Yılmaz, 1 Haluk Günügür, Hasan Ünal, İbrahim Canpolat, İbrahim Kaya, İlyas Doğan, Joseph Nye, Kamer Kasım, Lerna Yanık, Mearsheimer, Mehmet Hasgüler, Meltem Müftüler-Baç, Mert Bilgin, Mesut Hakkı Çaşın, Murat Özyüksel, Nasuh Uslu, Necmeddin Erbakan, Nimet Beriker, Oktay Uygun, Oral Sander, Özlem Tür, Rıdvan Karluk, Seha Meray, Serdar Güner, Stephen Walt, Şenol Kantarcı, Şuhnaz Yılmaz, Şule Kut, Toktamış Ateş, Umud Özkırmı, Vugar İmamov, William Hale ve Yücel Acer.

Tablo 20. Sizin dışınızda, Türkiye’de Uluslararası İlişkiler alanının gelişimine ve kurumsallaşmasına en fazla katkıyı kimlerin yaptığını düşünüyorsunuz? (Öncelik sırasına göre yazınız)

	Cevap Sayısı	%	1. Tercih	2. Tercih	3. Tercih	4. Tercih	5. Tercih
Mustafa Aydın	30	12,4	19	3	5	0	3
Atila Eralp	16	6,6	6	3	2	3	2
Ali Karaosmanoğlu	13	5,4	4	6	3	0	0
Faruk Sönmezoğlu	13	5,4	1	4	5	1	2
Fuat Keyman	13	5,4	2	4	3	2	2
Mehmet Gönlübol	9	3,7	3	2	1	3	0
İlter Turan	8	3,3	3	1	2	0	2
Türkkaya Ataöv	7	2,9	3	2	0	0	2
Baskın Oran	6	2,5	2	0	1	3	0
Çağrı Erhan	6	2,5	0	4	1	1	0
Ersel Aydınlı	6	2,5	1	1	2	2	0
Diğer ⁸³	115	47,5	26	26	23	24	16

Öte yandan, Türkiye’de yayımlanmakta olan ulusal süreli yayınlar arasında *Uluslararası İlişkiler* dergisinin ankete katılan akademisyenlerce açık ara alanın en etkili yayını olarak görüldüğü ve aynı zamanda en çok takip edilen dergi olduğu tespit edilmiştir (Soru 21).

⁸³ 5 Ahmet Davutoğlu, Duygu Bazoğlu Sezer ve Pınar Bilgin, 4 Kemal Kirişçi, Meliha Benli Altunışık, Mitat Çelikkpala ve Seha L. Meray, 3 Bülent Aras, Hasan Köni, Sedat Laçiner, Şule Kut, Ümit Özdağ ve Ziya Öniş, 2 Birgül Demirtaş Coşkun, Çınar Özen, Deniz Ülke Arıboğan, Hüseyin Bağcı, İhsan Dağı, Meltem Müftüler-Baç, Nuri Yurdusev, Oral Sander, Ömer Kürkçüoğlu, Tayyar Arı ve Yılmaz Esmer, 1 A. Mete Tunçoku, Abdülhamid Biliçi, Ali Çarkoğlu, Ayşe Kadioğlu, Bahar Rumelili, Beril Dedeoğlu, Binnaz Toprak, Canan Balkır, Erol Kurubaş, Ersin Onulduran, Faruk Yalvaç, Gökhan Çetinsaya, Hakan Fidan, Haluk Özdemir, Hüseyin Pazarıcı, İbrahim Kalın, Kamer Kasım, Kemal İnat, Korkut Boratav, Mensur Akgün, Michael Mousseau, Mustafa Yıldırım, Mümtaz Soysal, Nazım İrem, Necati Polat, Toktamış Ateş, Ahmet Şükrü Esmer, Fahir H. Armaoğlu, Ramazan Gözen, Sabri Sayarı, Serdar Güner, Serhat Güvenç, Sinem Açıkmeşe, Soli Özel, Şaban Çalış ve Turan Yazgan.

Tablo 21. Aşağıdaki ulusal süreli yayınlardan Uluslararası İlişkiler çalışmaları üzerinde en etkili olduğunu düşündüğünüz 5 tanesini sıralayınız. (1 en etkili)

En Etkili Dergiler	Cevap Sayısı	%	1. Tercih	2. Tercih	3. Tercih	4. Tercih	5. Tercih	ÜİK 2007 %
Uluslararası İlişkiler	89	18,9	61	10	9	4	5	20
Perceptions (J. of Int. Affairs)	49	10,4	9	13	14	8	5	16
Insight Turkey	40	8,5	3	18	7	8	4	8
New Perspectives on Turkey	37	7,9	8	7	7	4	11	-
Avrasya Dosyası	35	7,4	8	9	5	5	8	14
Doğu Batı	32	6,8	1	9	12	6	4	1
Dış Politika/Foreign Policy	28	5,9	6	7	5	8	2	-
Fakülte Dergileri	27	5,7	3	4	8	5	7	-
Uluslararası Hukuk ve Politika	27	5,7	2	9	7	5	4	7
Alternatives: Turkish J.of Int. Rel.	21	4,5	2	6	5	3	5	1
Diğer ⁸⁴	1	0,2	1	0	0	0	0	-

Tablo 22. Aşağıdaki ulusal süreli yayınlardan sürekli takip ettiğiniz 5 tanesini sıralayınız.

Sürekli Takip Edilen Dergiler	Cevap Sayısı	%	1. Tercih	2. Tercih	3. Tercih	4. Tercih	5. Tercih
Uluslararası İlişkiler	75	20,1	49	15	5	3	3
Perceptions (J. of Int. Affairs)	38	10,2	4	10	10	9	5
Doğu Batı	36	9,7	8	5	11	5	7
Insight Turkey	31	8,3	4	12	9	5	1
Avrasya Dosyası	30	8,0	9	9	4	5	3
New Perspectives on Turkey	23	6,2	2	5	5	2	9
Stratejik Analiz	20	5,4	2	3	5	6	4
Uluslararası Hukuk ve Politika	19	5,1	5	6	6	1	1
Fakülte Dergileri	16	4,3	2	3	3	4	4
Milletlerarası Münasebetler Türk Yıllığı	12	3,2	1	4	2	4	1
Diğer ⁸⁵	3	0,8	1	1	0	1	0

⁸⁴ Seçenekler arasında yer alan diğer cevaplar: 20 Stratejik Analiz, 14 Turkish Policy Quarterly, 10 Milletlerarası Münasebetler Türk Yıllığı, 9 Akademik Ortadoğu ve Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi, 7 Orta Asya ve Kafkasya Araştırmaları Dergisi, 6 Avrasya Etütleri, 6 Marmara Avrupa Çalışmaları Dergisi, 4 Bilig. Diğer cevaplar: Stratejik Araştırmalar Dosyası, Turkish Studies, Anlayış, Sürekli takip ettiklerim de aynı sıralamayla geçerli., Toplum ve Bilim, Praksis, Divan, Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi.

⁸⁵ Seçenekler arasında yer alan diğer cevaplar: 11 Akademik Ortadoğu, Alternatives, Dış Politika/ Foreign Policy ve Turkish Policy Quarterly, 8 Orta Asya ve Kafkasya Araştırmaları Dergisi, 6 Bilig, 5 Avrasya Etütleri, 4 Marmara Avrupa Çalışmaları Dergisi, 3 Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi.

Türkiye’de UAI alanında eğitim veren üniversitelere ilişkin olarak ise, 2007’de olduğu gibi 2009’da da, ankete katılanlara göre, ODTÜ lisans ve lisansüstü düzeyinde en iyi üniversiteler arasında birinci sırada yer alırken, onu Ankara, Boğaziçi ve Bilkent üniversiteleri takip etmektedir (Soru 22 ve 23).

Tablo 23. Türkiye’de lisans düzeyinde en iyi Uluslararası İlişkiler eğitimi veren üniversiteleri sıralayınız (1 en iyi)

Üniversiteler	Cevap sayısı	%	1. Tercih	2. Tercih	3. Tercih	4. Tercih	5. Tercih	UİK 2007 % ⁸⁶
ODTÜ	97	18,4	40	23	19	13	2	18,9
Ankara	67	12,7	16	15	13	13	10	14,5
Boğaziçi	63	12,0	16	15	9	16	7	12,4
Bilkent	61	11,6	17	16	17	4	7	17,5
Koç	31	5,9	3	10	5	8	5	8,8
Diğer ⁸⁷	208	39,5	22	35	43	45	63	-

Tablo 24. Türkiye’de lisansüstü düzeyde en iyi Uluslararası İlişkiler eğitimi veren üniversiteleri sıralayınız (1 en iyi)

Üniversiteler	Cevap sayısı	%	1. Tercih	2. Tercih	3. Tercih	4. Tercih	5. Tercih	UİK 2007 % ⁸⁸
ODTÜ	89	19,0	41	25	14	7	2	22,2
Bilkent	64	13,7	27	17	12	6	2	20,1
Boğaziçi	54	11,5	10	10	15	8	11	15,2
Ankara	47	10,0	15	10	8	8	6	20,8
Sabancı	37	7,9	2	8	11	11	5	0,6
Diğer ⁸⁹	177	37,8	14	29	30	49	55	-

Akademisyenlerimize göre Türkiye’de UAI disiplini içerisinde en çok tartışılan konuların başında Türk dış politikası, Avrupa Birliği ve Türkiye-AB ilişkileri gelmektedir (Soru 24).

⁸⁶ UİK 2007 Anketinde soru, “Akademi dışında çalışmak isteyen öğrencilere Türkiye’de en iyi lisans ve yüksek lisans eğitimi veren 5 üniversiteyi kalite sırasına belirtiniz” şeklinde sorulmuştur. Sayılar lisans için verilen cevapları yansıtmaktadır.

⁸⁷ 26 Sabancı, 25 Marmara, 20 Galatasaray, 16 İstanbul Bilgi, 16 İstanbul (SBF) ve Yıldız Teknik, 13 TOBB Ekonomi ve Teknoloji, 10 Hacettepe, 7 Bahçeşehir, Sakarya ve Uludağ, 6 İstanbul (İKT), 5 İzmir Ekonomi, 4 Dokuz Eylül, Kırıkkale ve Selçuk, 3 Çanakkale Onsekiz Mart, Fatih ve Gazi, 2 Abant İzzet Baysal, Başkent, Ege ve Yeditepe, 1 Akdeniz, Çankaya, Kadir Has, Karadeniz Teknik ve Yalova.

⁸⁸ UİK 2007 Anketinde soru, “Uluslararası İlişkiler alanında akademik kariyer yapmak isteyen öğrencilere Türkiye’de en iyi doktora eğitimi veren 5 üniversiteyi belirtiniz” şeklinde sorulmuştur.

⁸⁹ 34 Koç, 25 Marmara, 22 İstanbul (SBF), 20 İstanbul Bilgi, 14 Galatasaray, 10 Yıldız Teknik, 9 İstanbul (İKT), 6 Hacettepe, 5 Gazi, 4 Yeditepe, 3 Dokuz Eylül, Kırıkkale, Selçuk, TOBB Ekonomi ve Teknoloji ve Uludağ, 2 Bahçeşehir, Çanakkale Onsekiz Mart, İzmir Ekonomi ve Sakarya, 1 Ege, Fatih, Okan, Trakya ve Ufuk.

Tablo 25. Türkiye'de akademisyenlerin en çok ilgilendikleri/tartıştıkları 5 konuyu öncelik sırasına göre belirtiniz. (1 en öncelikli)

Konular	Cevap sayısı	%	1. Tercih	2. Tercih	3. Tercih	4. Tercih	5. Tercih	ÜİK 2007 %
Türk Dış Politikası	77	13,0	27	19	12	7	12	8 ⁹⁰
Avrupa Birliği	71	12,0	30	16	13	3	9	20
Türkiye-AB İlişkileri	70	11,8	18	20	9	10	13	-
Orta Doğu	62	10,5	3	13	18	18	10	11
Güvenlik	59	10,0	9	15	14	14	7	6
Diğer ⁹¹	252	42,6	36	37	53	65	61	-

Akademisyenlerin performanslarının ölçülmesi konusunda Ankete cevap verenlerin çoğunluğunun ulusal/uluslararası kitaplar ile bu kitaplarda yayımlanan bölümlerin rolünün değerlendirmelerde artırılması gerektiğini düşündüğü görülmektedir (Soru 25).

Tablo 26. Akademisyenlerin performanslarının ölçümünde aşağıdakilere verilen ağırlık

	Azaltılmalı	Aynı kalmalı	Artırılmalı	Konusunda fikrim yok	Cevap sayısı
SSCI/AHI Dergileri	51(% 41,5)	50 (% 40,7)	21 (% 17,1)	1 (% 0,8)	123
Uluslararası Hakemli Dergide Makale	9 (% 7,3)	55 (% 44,4)	59 (% 47,6)	1 (% 0,8)	124
Ulusal Hakemli Dergide Makale	9 (% 7,5)	58 (% 48,3)	53 (% 44,2)	0	120
Uluslararası Kitap/Kitapta Bölüm	3 (% 2,5)	36 (% 30,5)	77 (% 65,3)	2 (% 1,7)	118
Ulusal Kitap/Kitapta Bölüm	11 (% 9,5)	35 (% 30,2)	65 (% 56,0)	5 (% 4,3)	116
Eşdüzey Meslektaş Değerlendirmeleri	19 (% 17,6)	29 (% 26,9)	26 (% 24,1)	34 (% 31,5)	108

⁹⁰ Dış Politika.

⁹¹ 54 ABD, 36 Küreselleşme, 30 Jeopolitik, 28 Terörizm, 22 Kimlik, 13 Rusya, 12 Kafkaslar, 12 Orta Asya, 10 Avrupa (Genel), 7 Balkanlar, 6 Göç, 4 Kalkınma, 4 Pozitivizm/Post-Pozitivizm, 3 Çevre, 3 Neo-realizm/Neo-liberalizm Tartışması, 2 Kitle İmha Silahları, 2 Saldırgan/Savunmacı Realizm, 2 Ticaret, 1 Kadın Çalışmaları, 1 Rasyonalizm ve İnşacılık Tartışması

Öte yandan, bilimsel çalışmalar için sağlanan fonların miktarı ve hangi kaynaklardan sağlandığı, yapılan çalışmaları etkileyen önemli faktörlerden birisidir. Bu konuda sorulan sorular çerçevesinde Ankete katılan akademisyenlerin % 36,6'sının son 3 yıl içerisinde hiç araştırma projesi hazırlamadığını, proje hazırlayanlardan ise % 44,1'inin projelerinin kabul edilmediği görülmüştür (Soru 26). Bu sonuçlar, ankete katılanların % 80,7'sinin son 3 yıl içerisinde araştırma-proje faaliyetinde bulunmadığı veya bulunamadığı anlamına gelmektedir. Herhangi bir kuruma proje sunan akademisyenlerin, projelerin finansmanı için sıklıkla çalıştıkları üniversiteleri tercih ettikleri veya TÜBİTAK ve TÜBA tarafından sağlanan fonlara başvurdukları görülmektedir (Soru 27).

Tablo 27. Son üç yıl içerisinde araştırma fonlarından faydalanmak amacıyla kaç tane araştırma projesi teklifi hazırladınız ve bunlardan kaç tanesi kabul edildi?

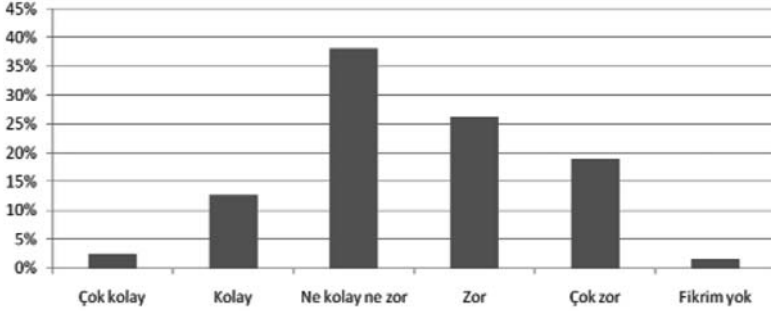
	0	1	2	3 ve üstü	Cevap sayısı
Hazırladığınız araştırma proje teklifi sayısı	37 (% 36,6)	22 (% 21,8)	27 (% 26,7)	15 (% 14,8)	101
Kabul edilen araştırma proje teklifi sayısı	41 (% 44,1)	22 (% 23,7)	22 (% 23,7)	8 (% 8,6)	93

Tablo 28. Araştırmalarınıza finansal destek sağlamak amacıyla en sık başvurduğunuz kaynaklar hangileridir? (1 en sık)

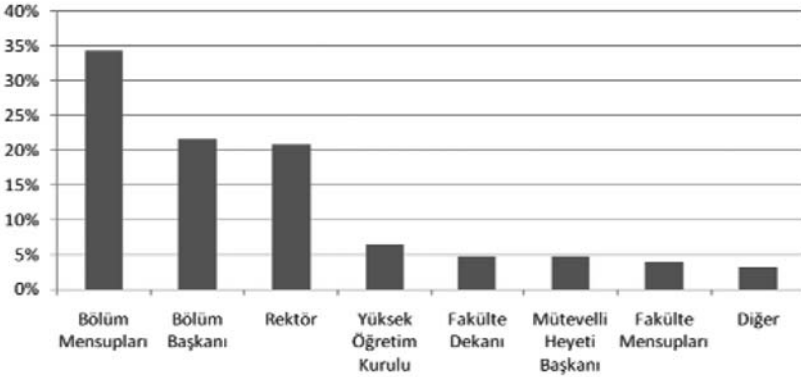
Kaynaklar	Cevap sayısı	%	1	2	3	4	5
Çalıştığım üniversitenin araştırma bütçesi	74	31,1	56	10	2	4	2
TÜBİTAK – TÜBA fonları	51	21,4	19	22	8	2	0
Avrupa Birliği Fonları	34	14,3	5	11	11	4	3
Vakıflar ve Dernekler (Özel/Kamu)	19	8,0	3	8	4	3	1
Sivil Toplum Kuruluşları	16	6,7	1	7	4	3	1
Hükümet Organları	14	5,9	1	2	4	4	3
Özel Sektör	13	5,5	2	3	4	2	2
NATO	5	2,1	2	0	0	0	3
Birleşmiş Milletler	3	1,3	0	2	1	0	0
Diğer	9	3,8	5	1	1	0	2

Ankete katılanların % 45,2'si Türkiye'de kadro bulmanın zor veya çok zor olduğunu düşünürken, kadro bulmanın kolay veya çok kolay olduğunu düşünenlerin oranı % 15,1'dir (Soru 28). Öte yandan, yeni öğretim elemanlarının işe alınma sürecinde ise bölüm mensuplarının belirleyici rol oynadığı genel kanıdır (Soru 29). Fakat, Türkiye'de akademik unvanların verilmesi ve meslekte yükseltmelerde ortak yeterlilik kriterlerinin henüz istenilen düzeyde gelişmediği düşünülmekte (Soru 30), akademik dergilerin değerlendirme kriterlerinin ise ağırlıklı olarak orta ve düşük düzeyde paylaşıldığı ifade edilmektedir (Soru 31).

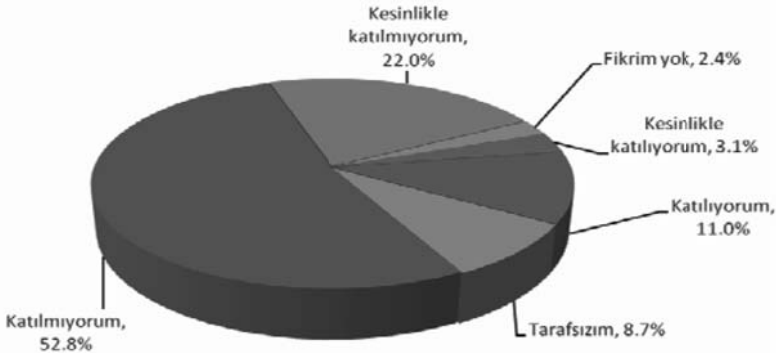
**Grafik 3. Eğer aktif olarak iş aradığınızı varsayarsanız, sizin için Türkiye'de Uİ disipli-
ninde akademik bir pozisyon/kadro bulmanın ne kadar kolay veya zor olabi-
leceğini düşünüyorsunuz?**

**Grafik 4. Bölümünüzde yeni akademisyenlerin işe alınmasında belirleyici/en etkili
rolü oynayan aktör hangisidir?**

**Grafik 5. Türkiye'de akademik unvanların verilmesi ve meslekte yükselmelerde ortak yeter-
lilik standartlarının (değerlendirme kriterlerinin) olduğuna katılıyor musunuz?**

Tablo 29. Türkiye’de Uluslararası İlişkiler alanında yayımlanmakta olan akademik dergilerin hakemlik süreçlerini, müşterek standartlara (değerlendirme kriterlerine) sahip olma, nesnellik (tarafsızlık) ve şeffaflık konularında değerlendirir misiniz?

	Çok düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek	Cevap sayısı
Değerlendirme kriterlerinin müşterekliliği	13 (% 10,7)	45 (% 36,9)	59 (% 48,4)	5 (% 4,1)	0	122
Nesnellik(Tarafsızlık)	15 (% 12,4)	46 (% 38,0)	52 (% 43,0)	7 (% 5,8)	1 (% 0,8)	121
Şeffaflık	20 (% 16,5)	49 (% 40,5)	43 (% 35,5)	7 (% 5,8)	2 (% 1,7)	121

Akademisyenlerimize göre, akademik dergilere gönderilen makalelerin reddedilme nedenlerinin başında makalenin temel iddiası, teorik yaklaşımı ve metodolojisi gibi unsurlar gelmektedir (Soru 32).

Tablo 30. Eğer şimdiye kadar akademik dergilere gönderdiğiniz makale veya makalelerinizden reddedilen olduysa, aşağıdaki neden veya nedenlerin hangilerinin ötürü reddedildiğini düşünüyorsunuz? (1 en öncelikli)

Nedenler	Cevap sayısı	%	1	2	3	4	5
Ana hipotez/iddia/fikir üzerinde ayrılık	32	21,5	12	13	4	3	0
Teorik/kuramsal yaklaşımda uyumsuzluk	31	20,8	13	7	8	3	0
Metodolojik nedenler	30	20,1	7	10	6	3	4
Siyasi görüşlerde fikir ayrılığı	25	16,8	12	4	2	4	3
Orijinal/özgün olmayışı	22	14,8	5	6	4	3	4
Diğer ⁹²	9	6,0	7	2	0	0	0

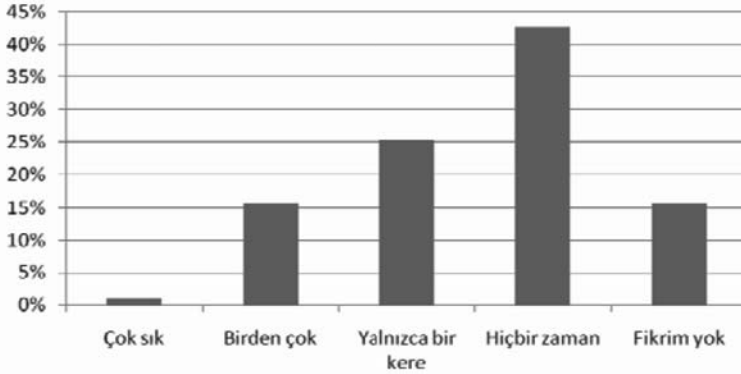
İlgi Alanına İlişkin Sorular

Anketin dördüncü bölümünde, öğretim elemanlarına ilgi alanlarıyla ilgili olarak benimsedikleri teorik yaklaşımlar, ilgilendikleri coğrafi bölgeler, akademik yayınlarını yaparken tercih ettikleri dergiler, dil ve yayın çeşitleri, benimsedikleri epistemolojik ve metodolojik yaklaşımlar, araştırmalarını etkileyen başlıca faktörler, siyasi yaklaşımları ve akademi dışında faaliyetlerine ilişkin sorular yöneltildi. UIK 2007 Anketi’nde olduğu gibi Realizmin Türkiye’deki UAI akademisyenleri arasında ağırlıklı olarak benimsenen yaklaşım olduğu ortaya çıkarken, Liberalizmin 2007’ye ve TRIP anketine katılan diğer ülkelere göre daha az oranda benimsendiği görüldü (Soru 33).

⁹² Verilen farklı cevaplar için bkz. <http://www.uik.org.tr>.

Tablo 31. Kendinizi aşağıdaki Uluslararası İlişkiler yaklaşımlarından hangisine yakın görüyorsunuz?

Yaklaşımlar	Cevap sayısı	%	UİK 2007 %	TRIP 2008 %
Realizm/Neorealizm	38	30,9	30	18
İnşacılık (Konstrüktivizm)	20	16,3	25	17
Eleştirel Teori	12	9,8	3	-
Liberalizm/Neoliberalizm	11	8,9	21	17
Marksizm	8	6,5	10	5
Post-modernist/Post-yapısalcı	7	5,7	-	-
Teorik yaklaşımları kullanmıyorum	6	4,9	8 ⁹³	25 ⁹⁴
Neo-Gramşçıyan	4	3,3	-	-
İngiliz Ekolü	4	3,3	3	4
Feminizm	0	0,0	-	2
Diğer ⁹⁵	13	10,6	-	12

Grafik 6. Akademik kariyerinize başladığınızdan beri ne sıklıkta benimsediğiniz teorik/kurumsal yaklaşımı önemli ölçüde değiştirdiniz?

Alan/Bölge Çalışmaları, Uluslararası İlişkiler Teorileri ve Türk Dış Politikası, anketeye cevap verenler arasında en çok ilgi duyulan alanların başında gelirken (Soru 35), Türkiye, Avrupa Birliği ve Orta Doğu en çok ilgi gösterilen coğrafi bölgeler oldu (Soru 36).

⁹³ Kesin ekolü yok.

⁹⁴ Paradigmatik analizler kullanmıyorum.

⁹⁵ Verilen farklı cevaplar için bkz. <http://www.uik.org.tr>.

Tablo 32. Uluslararası İlişkiler Disiplini içinde temel araştırma alanınız hangisidir ve kendinizi en çok hangi alt alanlarla ilgili görüyorsunuz?

Alanlar	Temel Alan	%	1. ilgi alanı	%	2. ilgi alanı	%	Cevap sayısı	UİK 2007 % ⁹⁶	TRIP 2008 % ⁹⁷
Alan/Bölge Çalışmaları	27	22,3	14	11,9	22	19,6	63	2	7
Uluslararası İlişkiler Teorileri	14	11,6	10	8,5	4	3,6	28	12	7
Türk Dış Politikası	13	10,7	17	14,4	12	10,7	42	5	2 ⁹⁸
Uluslararası Güvenlik	11	9,1	11	9,3	11	9,8	33	7	20
Uluslararası Politik Ekonomi	11	9,1	6	5,1	4	3,6	21	5	14
Uluslararası İlişkiler Tarihi	10	8,3	6	5,1	8	7,1	24	12	-
Dış Politika Analizi	7	5,8	11	9,3	5	4,5	23	17	-
Karşılaştırmalı Siyasi Analiz	5	4,1	10	8,5	3	2,7	18	12	4 ⁹⁹
Uluslararası Hukuk	5	4,1	3	2,5	3	2,7	11	2	3
Siyaset Felsefesi	4	3,3	9	7,6	7	6,3	20	2	-
Metodoloji	3	2,5	0	0,0	5	4,5	8	-	-
Çevre	2	1,7	4	3,4	2	1,8	8	2	2
Uluslararası Örgütler	1	0,8	7	5,9	5	4,5	13	7	6
Stratejik Çalışmalar	0	0,0	3	2,5	12	10,7	15	5	-
İnsan Hakları	0	0,0	3	2,5	6	5,4	9	2	4
Diğer ¹⁰⁰	8	6,6	4	3,4	3	2,7	15	-	-
Toplam	121	100	118	100	112	100	351	-	-

⁹⁶ Temel araştırma alanı.⁹⁷ Temel araştırma alanı.⁹⁸ Anketin yapıldığı ülkenin dış politikası, Amerikan Dış Politikası için bu oran % 6'dır.⁹⁹ Karşılaştırmalı Dış Politika¹⁰⁰ Siyasi Tarih, Bölge Çalışmaları, Etnik Çatışmalar, Küresel Toplumsal Hareketler, Avrupa Çalışmaları, Azınlıklar, Milliyetçilik, Sistem Çalışmaları, Milliyetçilik, Siyaset Bilimi, Güvenliğin Sosyolojisi, Avrupa Birliği, Türk Siyasal Yaşamı, Küreselleşme, Politik Psikoloji, Uyuşmazlık Analizi ve Çözümü, Barış Çalışmaları.

Tablo 33. Aşağıdaki bölge/ülkelerden hangileriyle ilgili çalışmalar yapıyorsunuz?

Bölge/Ülkeler	%	Cevap sayısı	UİK 2007 %	TRIP 2008 %
Türkiye	64,5	78	-	-
Avrupa (Avrupa Birliği Üyeleri)	46,3	56	25	11 ¹⁰¹
Orta Doğu	32,2	39	14	8
ABD	28,1	34	16	6 ¹⁰²
Küresel/Bölgelerarası	21,5	26	7	17
Rusya	19,8	24	8	7 ¹⁰³
Kafkaslar	19,0	23	10	7 ¹⁰⁴
Avrupa (Balkanlar)	18,2	22	3	-
Asya (Orta)	13,2	16	13	7 ¹⁰⁵
Karadeniz	10,7	13	-	-
Avrupa (Diğer)	7,4	9	-	7 ¹⁰⁶
Asya (Doğu/Çin dahil)	5,8	7	1	10
Afrika	5,0	6	1	7 ¹⁰⁷
Latin Amerika	5,0	6	1	8 ¹⁰⁸
Asya (Güney)	3,3	4	1	5 ¹⁰⁹
Bölge çalışması yapmıyorum	0,8	1	-	9 ¹¹⁰
Diğer ¹¹¹	5,0	6	-	-

37. sorunun sorulma amacı öğretim elemanlarının çalışmalarını yayınlamak için hangi dergileri tercih ettiği ve bu dergilere ilişkin makalelerin kabul edilme oranları ile ilgili bilgilere ulaşmaktı. Bu soruya verilen yanıtlar çerçevesinde, uluslararası dergilerden ziyade Türkiye’de yayımlanan dergilere daha çok ilgi gösterildiğini ve *Uluslararası İlişkiler* dergisindeki rekabetin (makale yayınlanma oranı % 62,5) diğerlerine göre nisbeten daha fazla olduğu tespit edildi. Ayrıca ankete katılan 195 kişiden sadece 39’unun bu soruyu cevaplamış olması, cevaplamamayı başka nedenlerden dolayı tercih edenlerin olma ihtimali varsa da, anketi cevaplayan öğretim elemanlarının sadece % 20’sine yakınının son bir yıl içinde herhangi bir dergiye makale sunduğuna işaret ediyor. Bu veri 26. sorunun cevapları çerçevesinde elde edilen “ankete katılanların % 80,7’sinin son 3 yıl içerisinde

¹⁰¹ Batı Avrupa.

¹⁰² Kuzey Amerika (Meksika hariç).

¹⁰³ Eski SSCB/Doğu Avrupa, Orta Asya ülkeleri dahil, Afganistan hariç.

¹⁰⁴ Eski SSCB/Doğu Avrupa, Orta Asya ülkeleri dahil, Afganistan hariç.

¹⁰⁵ Eski SSCB/Doğu Avrupa, Orta Asya ülkeleri dahil, Afganistan hariç.

¹⁰⁶ Eski SSCB/Doğu Avrupa, Orta Asya ülkeleri dahil, Afganistan hariç.

¹⁰⁷ Kuzey Afrika ve Alt-Sahra Afrika’nın toplamı.

¹⁰⁸ Meksika ve Karayipler dahil.

¹⁰⁹ Güney Asya (Afganistan dahil) ve Güneydoğu Asya’nın toplamı.

¹¹⁰ Hiçbiri.

¹¹¹ Üçüncü Dünya Ülkeleri, Yunanistan, Gelişmekte Olan Ülkeler, Siyaseti, Irak, Kıbrıs.

araştırma-proje faaliyetinde bulunmadığı” bilgisi ve 45, 46 ve 47. sorulara verilen cevaplarla (%75,3’ü herhangi bir yerde danışmanlık yapmıyor; % 63,7’si herhangi bir gazetede yazı yazmıyor ve % 51,8’i TV’de yorum yapmıyor) birleştirildiğinde, Türkiye’deki UAİ öğretim elemanlarının çok büyük ölçüde sadece eğitim-öğretim faaliyetiyle ilgilendiklerini ortaya koyuyor. Bu durumda sorulması gereken önemli soru Türkiye’de UAİ alanında çalışanların neden bu kadar az yayın yaptıklarıdır.

Tablo 34. Son 1 yıl içerisinde makalelerinizi göndermiş olduğunuz akademik dergilerin isimlerini, hangi dergiye kaç makale gönderdiğinizi ve kaçının yayımlandığını belirtiniz.

Dergiler	Gönderilen Makale sayısı	Yayımlanan Makale Sayısı
Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve HBV Dergisi	10	10
Uluslararası İlişkiler	8	5
Turkish Studies	4	3
Uluslararası Hukuk ve Politika	4	4
Akademik Ortadoğu	3	3
Demokrasi Platformu	3	3
Insight Turkey	3	2
New Perspectives on Turkey	3	3
Perceptions	3	3
Turkologya	3	3
Diğer ¹¹²	81	58

Anketi cevaplayanların yayınlarında Türkçe (% 54,1) ve İngilizce’yi (% 57,6) ortalama benzer oranlarda kullandıkları görülürken (Soru 38), tercih edilen yayın biçimine bakıldığında SSCİ’de yer alan dergiler (% 45,3) ve ulusal dergilerin (% 40,7) ortalama payının biraz daha yüksek olduğunu görüyoruz (Soru 39).

Tablo 35. Yayınlarınızda en çok kullandığınız dil hangisidir? (% olarak belirtiniz)

Diller	% 0-10	% 11-25	% 26-50	% 51-75	% 75-100	Cevap sayısı	% ortalama
Türkçe	15 (% 13,5)	11 (% 9,9)	32 (% 28,8)	23 (% 20,7)	30 (% 27,0)	111	54,1
İngilizce	8 (% 7,2)	15 (% 13,5)	34 (% 30,6)	17 (% 15,3)	37 (% 33,3)	111	57,6
Almanca	5 (% 45,4)	1 (% 9,0)	3 (% 27,2)	1 (% 9,0)	1 (% 9,0)	11	31,4
Fransızca	4 (% 50,0)	3 (% 37,5)	1 (% 12,5)	0	0	8	15,0
Diğer ¹¹³	2 (% 33,3)	4 (% 66,6)	0	0	0	6	15,0

¹¹² Verilen farklı cevaplar için bkz. <http://www.uik.org.tr>.

¹¹³ 6 Rusça, 1 Bulgarca, 1 İtalyanca, 1 Kazakça, 1 Kıpçak dilleri, 1 Ukraynaca.

Tablo 36. Akademik yayınlarınız için en çok hangi ürünü tercih ediyorsunuz? (% olarak belirtiniz)

Ürünler	% 0-10	% 11-25	% 26-50	% 51-75	% 76-100	Cevap sayısı	% ortalama
SSCI Dergileri	10 (% 15,3)	15 (% 23,0)	18 (% 27,6)	7 (% 10,7)	15 (% 23,0)	65	45,3
Uluslararası Dergiler	16 (% 20,0)	24 (% 30,0)	24 (% 30,0)	6 (% 7,5)	10 (% 12,5)	80	35,9
Ulusal Dergiler	15 (% 16,6)	22 (% 24,4)	29 (% 32,2)	13 (% 14,4)	11 (% 12,2)	90	40,7
Uluslararası kitap / kitapta bölüm	16 (% 23,5)	20 (% 29,4)	13 (% 19,1)	10 (% 14,7)	9 (% 13,2)	68	37,3
Ulusal kitap/ kitapta bölüm	19 (% 25,6)	22 (% 29,7)	23 (% 31,0)	4 (% 5,4)	6 (% 8,1)	74	32,0
Politika analizleri/ raporlar	14 (% 48,2)	6 (% 20,6)	4 (% 13,7)	1 (% 3,4)	4 (% 13,7)	29	28,3
Diğer ¹¹⁴	0	0	1	0	0	1	50,0

Anketi cevaplayanlar arasında Pozitivizmin (% 44,1) ve Post-positivist (% 41,4) yaklaşımların benzer oranlarda benimsendiği görülürken (Soru 40), araştırma yöntemleri olarak daha çok niteliksel (% 68) ve içerik (% 63,8) analizinin ağırlık kazandığını (Soru 41) ve araştırmaların az farkla da olsa daha çok uygulamaya yönelik olduğunu görüyoruz (Soru 42).

Tablo 37. Epistemolojik olarak çalışmalarınızı nasıl tanımlarsınız?

	%	Cevap sayısı	UİK 2007 %	TRIP 2008 %
Pozitivist	44,1	49	28	55
Anti-Pozitivist	14,4	16	17	23 ¹¹⁵
Post-Pozitivist	41,4	46	55	21

Tablo 38. Araştırmalarınızda hangi metodolojik yöntemleri kullanıyorsunuz?

Yöntemler	%	Cevap sayısı	UİK 2007 %	TRIP 2008 %
Niteliksel analiz	68,1	79	43	72 ¹¹⁶
İçerik analizi	63,8	74	25	-
Niceliksel analiz	23,3	27	17	17 ¹¹⁷
Modelleme	12,1	14	6	1
Hukuki ve etik analiz	12,1	14	6	5
DeneySEL Araştırma	4,3	5	3	<1
Diğer ¹¹⁸	3,4	4	-	-

¹¹⁴ Bireysel kitap.

¹¹⁵ Pozitivist olmayan (Non-positivist).

¹¹⁶ Bu oran Amerika için % 68.

¹¹⁷ Bu oran Amerika için % 23.

¹¹⁸ Karşılaştırmalı Tarihsel Analiz, Söylem Analizi, Eleştirel Yorumlama, Case Study, Arşiv Çalışması.

Tablo 39. Araştırmalarınız teori odaklı mıdır, uygulamaya mı yöneliktir?

	%	Cevap sayısı	UİK 2007 %
Temel olarak teorik	6,6	8	5
İkisi de, teori daha ağır	26,2	32	22
İkisi de eşit	30,3	37	27
İkisi de, pratik kaygılar daha baskın	23,0	28	35
Temel olarak uygulamaya yönelik	13,9	17	11

Anket çalışmamızın temel hedeflerinden bir tanesi Türkiye'deki UAİ çalışanlarının araştırmalarını yaparken hangi faktörlerden etkilendiğini açıklamaya ve anlamaya çalışmaktı. Bu çerçevede, Ankete cevap veren akademisyenlerin kendileri dışında büyük ölçüde disiplin içerisinde çalışan diğer akademisyenler ve üretilen çalışmalardan etkilendikleri görülmektedir (Soru 43).

Tablo 40. Aşağıdaki faktörleri araştırmalarınızı(yaklaşım/teori/metot/alan) etkileme potansiyellerine göre değerlendirir misiniz? (1 en önemli)

	Cevap sayısı	%	1. Tercih	2. Tercih	3. Tercih	4. Tercih	5. Tercih
Kendim	105	25,2	84	10	4	2	5
Disiplinde yayımlanan temel akademik çalışmalar (makale, kitap, vb.)	81	19,4	19	45	11	4	2
Doktora Danışmanım	48	11,5	8	19	14	5	2
Diğer üniversitelerin Uluslararası İlişkiler Bölümlerinde çalışan meslektaşlarım	38	9,1	1	9	13	10	5
Diğer üniversitelerdeki akademisyenler	33	7,9	1	3	12	8	9
Çalıştığım bölümdeki meslektaşlarım	30	7,2	1	7	11	5	6
Hükümetin takip ettiği dış politika	21	5,0	0	2	7	6	6
Özel sektör, araştırmalara fon sağlayan kuruluşlar, elit düşünürler	13	3,1	0	0	5	7	1
Kamuoyu	13	3,1	1	1	4	3	4
Medya	12	2,9	0	1	1	4	6
Çalıştığım üniversitede başka bölümlerde görev yapmakta olan akademisyenler	11	2,6	0	1	2	5	3
Bölüm Başkanım	10	2,4	0	1	4	2	3
Diğer	2	0,5	0	1	1	0	0

Tablo 41. Son 2 yıl içerisinde Uluslararası İlişkiler ile ilgili kaç adet ulusal/uluslararası kongre/konferansa katıldınız; kaçında sunum yaptınız?

	1	2	3	4	5	6 ve üstü	Cevap sayısı
Ulusal Düzey Katılım	11 (% 12,6)	23 (% 26,4)	20 (% 23,0)	5 (% 5,7)	9 (% 10,3)	19 (% 21,8)	87
Ulusal Düzey Sunum	17 (% 21,0)	34 (% 42,0)	11 (% 13,6)	6 (% 7,4)	6 (% 7,4)	7 (% 8,6)	81
UA Düzey Katılım	12 (% 14,1)	25 (% 29,4)	12 (% 14,1)	9 (% 10,6)	7 (% 8,2)	20 (% 23,5)	85
UA Düzey Sunum	18 (% 19,8)	25 (% 27,5)	12 (% 13,2)	8 (% 8,8)	11 (% 12,1)	17 (% 18,6)	91

Öğretim elemanlarının eğitim-öğretim dışında uğraştıkları faaliyetlere ilişkin hazırlanan sorulara verilen cevaplara baktığımız da ise, yukarıda da belirtildiği gibi, ankete katılanların baskın şekilde (% 85,6) sadece akademik/entelektüel faaliyetlerle ilgilendiklerini ve temel gelirlerini çalıştıkları üniversitelerden (% 75,3’ü) edindiklerini görüyoruz (Soru 45, 46 ve 47).

Tablo 42. Aşağıdakilerden herhangi birinde ücret karşılığı çalışıyor veya danışmanlık yapıyor musunuz?

	%	Cevap sayısı	UİK 2007 %	TRIP 2008 % ¹¹⁹
Hiçbiri	75,3	73	65	57
T.C. ile ilişkili kuruluşlar (Hükümet dahil)	10,3	10	11	23 ¹²⁰
Düşünce kuruluşları	10,3	10	6	16
Hükümet-dışı kuruluşlar	5,2	5	6	14
Özel sektör	3,1	3	9	11
Uluslararası örgütler	3,1	3	0	9
Yabancı ülke temsilcilikleri	1,0	1	0	8
Çıkar grupları	0,0	0	0	3
Diğer	5,2	5	-	-

¹¹⁹ TRIP anketinde soru son iki yılda yapılan faaliyetlere ilişkin olarak sorulmuştur.

¹²⁰ Anketin yapıldığı ülkenin hükümeti.

Tablo 43. Herhangi bir gazete/dergide yazıyor musunuz? Yazıyorsanız, hangi sıklıkla olduğunu belirtiniz.

	%	Cevap sayısı	UİK 2007 %
Evet, her gün	0,9	1	0
Evet, haftada 3 gün	1,8	2	6
Evet, ayda 1	6,3	7	12
Evet, ara sıra	27,9	31	64
Hayır	63,1	70	53

Tablo 44. Herhangi bir TV /radyoda program/yorum yapıyor musunuz?

	%	Cevap sayısı	UİK 2007 %
Evet, kendi programım var	1,8	2	7
Evet, haftada 1	1,8	2	14
Evet, ara sıra	31,8	35	72
Evet, her arandığımda	12,7	14	7
Hayır	51,8	57	50

Son olarak, UİK 2007 Anketi'nden beri UAİ çalışanlarının siyasi görüşlerinde önemli bir değişim gözlenmezken, merkez ve muhafazakar görüşlere eğilimin azaldığı görülmektedir (Soru 48).

Tablo 45. Siyasi duruşunuzu nasıl tarif edersiniz?¹²¹

Siyasi Tercihler	%	Cevap sayısı	UİK 2007 %
Sosyal Demokrat	33,9	37	32
Liberal	20,2	22	23
Siyasi duruşum yok	7,3	8	5 ¹²²
Marksist	5,5	6	-
Merkez	5,5	6	10
Milliyetçi	4,6	5	0
Müslüman Demokrat	4,6	5	5
Sosyalist	3,7	4	5 ¹²³
Muhafazakar	2,8	3	10
Anarşist	2,8	3	5
Ulusalcı	1,8	2	5
Yeşil	0,0	0	-
Diğer ¹²⁴	7,3	8	-

¹²¹ TRIP Anketine katılan 10 ülke için aynı oranlar şu şekildedir: Radikal Sol/Liberal % 17, Sol/Liberal % 36, İlimli Sol/liberal % 21, Orta Yol % 16, İlimli Sağ/Muhafazakar % 6, Sağ/Muhafazakar % 3, Radikal Sağ/Muhafazakar % 1. Bkz., Jordan et.al, *One Discipline or Many?*, s.26.

¹²² Hiçbiri.

¹²³ Sosyalist sol.

¹²⁴ Ulusal Toplumcu, Kemalist, Post-yapısalcı, Feminist, Bağımsız ve Bağlantısız, Post-Marksist.

Kaynakça

- Acharya, Amitav ve Barry Buzan, “Why is there no non-Western international relations theory? An introduction”, *International Relations of the Asia-Pacific*, Cilt 7, No 3, 2007, s. 287-312.
- Ataöv, Türkkaya, “The Teaching of International Relations in Turkey”, *Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi (Journal of Faculty of Political Science)*, Cilt 22, No 4, 1967, s. 373-383.
- Aydın, Mustafa, “Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Eğitiminin Dünü, Bugünü”, *Uluslararası İlişkiler*, Cilt 2, No 6, Özel Sayı: Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Çalışmaları ve Eğitimi, 2005, s. 25-29.
- , “International Relations Studies and Education in Turkey”, *Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Çalışmaları ve Eğitimi Paneli (30 Haziran 2005)*, ODTÜ Dördüncü Uluslararası İlişkiler Konferansı “Uluslararası İlişkiler”, Cilt 2, No 6, Özel Sayı: Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Çalışmaları ve Eğitimi, 2005, s. 131-147.
- , “Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Akademisyenlerinin Bilimsel Araştırma ve Eğitim Uygulamaları ile Disipline Bakış Açuları ve Siyasi Tutumları Anketi”, *Uluslararası İlişkiler*, Cilt 4, No 15, 2007, s. 1-31.
- Aydınlı, Ersel ve Julie Mathews, “Are the Core and Periphery Irreconcilable? The Curious World of Publishing in Contemporary International Relations”, *International Studies Perspectives*, Cilt 1, No 3, 2000, s. 289-303.
- Aydınlı, Ersel ve Julie Mathews, “Periphery theorising for a truly internationalised discipline: spinning IR theory out of Anatolia”, *Review of International Studies*, Cilt 34, No 4, 2008, s. 693-712.
- Aydınlı, Ersel, Erol Kurubaş ve Haluk Özdemir, *Yöntem, Kuram, Komplo: Türk Uluslararası İlişkiler Disiplininde Vizyon Arayışları*, Ankara, Asil, 2009.
- Biersteker, Thomas J., “The parochialism of hegemony: challenges for “American” International Relations”, Arlene B. Tickner ve Ole Wæver (der.), *International Relations Scholarship Around the World*, Londra, Routledge, 2009, s.308-327.
- Bilge, Suat, *Milletlerarası Politika Öğretimi Sempozyumu: Ankara, 31 Mart -1 Nisan 1961*, Ankara Sevinç Matbaası, 1962.
- Bilgin, Pinar, “Uluslararası İlişkiler Çalışmalarında “Merkez-Çevre”: Türkiye Nerede?” *Uluslararası İlişkiler*, Cilt 2, No 6, 2005, s. 3-14.
- , “Thinking past ‘Western’ IR?” *Third World Quarterly*, Cilt 29, No 1, 2008, s. 5-23.
- Bilgin, Pinar ve Oktay F. Tanrısever, “A telling story of IR in the periphery: telling Turkey about the world, telling the world about Turkey”, *Journal of International Relations and Development*, Cilt 12, No 2, 2009, s. 174-179.
- Breitenbauch, Henrik O. ve Anders Wivel Anders, “Understanding national IR disciplines outside the United States: political culture and the construction of International Relations in Denmark”, *Journal of International Relations and Development*, Cilt 7, No 4, 2004, s. 414-443.
- Bull, Hedley, “The Theory of International Politics 1919-1969”, *The Aberystwyth Papers*, Cilt No 1972, s. 30-55.
- Dunne, Tim, *Inventing International Society: A History of the English School*, London, Palgrave Macmillan, 1998.
- Friedrichs, Jörg, *European Approaches to International Relations Theory*, London, Routledge, 2004.
- Guzzini, Stefano, *Realism in International Relations and International Political Economy: The Continuing Story of a Death Foretold*, Londra ve New York, Routledge, 1998.
- Hoffmann, Stanley, “An American Social Science: International Relations”, *Daedalus*, Cilt 106, No 3, 1977, s. 41-60.
- Holden, Gerard, “The Politer Kingdom of the Globe: Context and Comparison in the Intellectual History of IR”, *Global Society*, Cilt 15, No 1, 2001, s. 27-51.
- , “Who contextualizes the contextualizers? Disciplinary history and the discourse about IR discourse”, *Review of International Studies*, Cilt 28, No 2002, s. 253-270.
- , “The relationship between Anglo-Saxon historiography and cross-community comparison”, Knud Erik Jørgensen ve Tonny Brens Knudsen (der.), *International Relations in Europe: Traditions, perspectives and destinations*, Londra ve New York, Routledge, 2006, s.225-252.
- Holsti, Kalevi J., *The Dividing Discipline: Hegemony and Diversity in International Theory*, Boston, Unwin Hyman, 1985.
- Huang, Xiaoming, “The invisible hand: modern studies of international relations in Japan, China and Korea”, *Journal of International Relations and Development*, Cilt 10, No 2, 2007, s. 168-203.
- Jordan, Richard, Daniel Maliniak, Amy Oakes, Susan Peterson ve Michael J. Tierney, *One Discipline or Many? Teaching, Research, and International Policy (TRIP) Survey of International Relations Faculty in Ten Countries*, Williamsburg, Virginia, The Institute for the Theory and Practice of International Relations, The College of William and Mary, Şubat 2009, http://irtheoryandpractice.wm.edu/projects/trip/Final_Trip_Report_2009.pdf (Erişim Tarihi 20 Mart 2009).
- Jørgensen, Knud Erik ve Tonny Brens Knudsen, *International Relations in Europe: Traditions, Perspectives and Destinations*, Londra ve New York, Routledge, 2006.

- Kahler, Miles, "Inventing International Relations: International Relations Theory after 1945", Michael W. Doyle ve G. John Ikenberry (der.), *New Thinking in International Relations*, Westview, 1997, s.20-53.
- Keohane, Robert O., "International Institutions: Two Approaches", *International Studies Quarterly*, Cilt 32, No 4, 1988, s. 379-396.
- Maliniak, Daniel, Amy Oakes, Susan Peterson ve Michael J. Tierney, *The View from the Ivory Tower: Teaching, Research, and International Policy (TRIP) Survey of International Relations Faculty in the United States and Canada*, Williamsburg, Virginia, The Institute for the Theory and Practice of International Relations, The College of William and Mary, Şubat 2007, <http://web.wm.edu/irtheoryandpractice/trip/surveyreport06-07.pdf?svr=www> (Erişim Tarihi 29 Ağustos 2008).
- Palmer, Norman D., "The Study of International Relations in the United States: Perspectives of Half a Century", *International Studies Quarterly*, Cilt 24, No 3, 1980, s. 343-363.
- Peterson, Susan, Michael J. Tierney ve Daniel Maliniak, *Teaching and Research Practices, Views on the Discipline, and Policy Attitudes of International Relations Faculty at US Colleges and Universities*, Williamsburg, Virginia, The Institute for the Theory and Practice of International Relations, The College of William and Mary, Ağustos 2005, <http://web.wm.edu/irtheoryandpractice/trip/surveyreport05-06.pdf?svr=www> (Erişim Tarihi 29 Ağustos 2008).
- Porter, Tony, "Can There Be National Perspectives on Inter(national) Relations?" Robert M. A. Crawford ve Darryl S. L. Jarvis (der.), *International Relations--still an American Social Science?: Toward Diversity in International Thought*, Albany, SUNY Press, 2001, s. 131-147.
- Schmidt, Brian C., *The Political Discourse of Anarchy: A Disciplinary History of International Relations*, Albany, State University of New York Press, 1998.
- , "On the History and Historiography of International Relations", Walter Carlsnaes, Thomas Risse ve Beth A. Simmons (der.), *Handbook of International Relations*, Londra, Sage, 2002, s.3-22.
- , "Epilogue", Knud Erik Jørgensen ve Tonny Brens Knudsen (der.), *International Relations in Europe: Traditions, Perspectives and Destinations*, Londra ve New York, Routledge, 2006, s.253-269.
- Sezer, Duygu Bazoğlu, "Türkiye'de Uluslararası İlişkiler Çalışmaları", *Uluslararası İlişkiler*, Cilt 2, No 6, Özel Sayı: Türkiye'de Uluslararası İlişkiler Çalışmaları ve Eğitimi, 2005, s. 30-42.
- Smith, Steve, "Paradigm dominance in international relations: The development of international relations as a social science", *Millennium*, Cilt 16, No 2, 1987, s. 189-206.
- , "The discipline of international relations: still an American social science", *British Journal of Politics and International Relations*, Cilt 2, No 3, 2000, s. 374-402.
- , "The United States and the Discipline of International Relations: "Hegemonic Country, Hegemonic Discipline"", *International Studies Review*, Cilt 4, No 2, 2002, s. 67-85.
- Tickner, Arlene B. ve Ole Wæver, *International Relations Scholarship Around the World*, Londra, Routledge, 2009,
- , "Introduction: geocultural epistemologies", Arlene B. Tickner ve Ole Wæver (der.), *International Relations Scholarship Around the World*, Londra, Routledge, 2009, s.1-31.
- Türkiye Bilimler Akademisi, (TÜBA), "Siyasi Bilimler Çalışma Grubu Raporu", *Sosyal Bilimler Öngörü Çalışması: 2003-2023*, Ankara, Modaj Matbaacılık, 2007, s. 173-196.
- Turan, İlter, "Siyasal Bilimler", *Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) (der.)*, Cumhuriyet Döneminde Türkiye'de Bilim: Sosyal Bilimler, Ankara, Türkiye Bilimler Akademisi, 1997, s.183-201.
- Tutanakları, Toplantı, "Türkiye'de Uluslararası İlişkiler Çalışmaları ve Eğitimi Çalıştayı (16-17 Nisan 2005)", *Uluslararası İlişkiler*, Cilt 2, No 6, Özel Sayı: Türkiye'de Uluslararası İlişkiler Çalışmaları ve Eğitimi, 2005, s. 17-130.
- Tutanakları, Toplantı, "International Relations Studies and Education in Turkey, Türkiye'de Uluslararası İlişkiler Çalışmaları ve Eğitimi Paneli (30 Haziran 2005), ODTÜ Dördüncü Uluslararası İlişkiler Konferansı", *Uluslararası İlişkiler*, Cilt 2, No 6, Özel Sayı: Türkiye'de Uluslararası İlişkiler Çalışmaları ve Eğitimi, 2005, s. 131-155.
- Wæver, Ole, "The Sociology of a Not So International Discipline: American and European Developments in International Relations", *International Organization*, Cilt 52, No 4, 1998, s. 687-727.
- , "Still a Discipline after all these debates?" Tim Dunne, Milja Kurki ve Steve Smith (der.), *International Relations Theories*, Oxford, Oxford University Press, 2006, s.288-308.
- Wight, Martin, "Why is there no international theory?" Herbert Butterfield ve Martin Wight (der.), *Diplomatic Investigations*, London, George Allen and Urmin Ltd., 1966, s.17-34.
- Wilson, Peter, "The myth of the 'First Great Debate'", *Review of International Studies*, Cilt 24, No Special Issue, 1998, s. 1-15.
- Zimmern, Alfred, *University teaching of international relations; a record of the eleventh session of the International studies conference, Prague, 1938.*, Paris, International institute of intellectual co-operation, League of Nations, 1939.

Summary

This paper presents the results of a survey conducted between June-July 2009 among faculty members of the International Relations (IR) departments at universities in Turkey. The main purpose of the survey was to reveal the current status and position of IR studies in Turkey vis-à-vis the global discipline of IR. It also aimed at understanding and explaining the social, intellectual, historical and institutional factors that have influenced the recent changes in the IR academic community in Turkey. Finally, it aspired to contribute to the growing literature on the historiography and sociology of IR.

The survey consisted of 55 questions and the response rate was 31.7% out of the target population of 615. It consists of five parts: Teaching International Relations, International Relations Discipline, International Relations in Turkey, Areas of Interest and Personal Information. The results of the first part reveal that Political History, Turkish Foreign Policy, Area Studies and IR Theories are among the most frequently taught courses among the respondents, whereas the number of courses on International Political Economy and International Law are fewer. Similar to the results of the Teaching, Research and International Policy (TRIP) Survey 2008, IR scholars in Turkey tend to focus on nearby regions and major powers in their classes. Of the respondents, 48.6% suggest that more than 75% of their reading list consists of materials in English. IR scholars in Turkey spend more class time on Realism than other theoretical approaches in the classroom.

The second part of the questionnaire addressed the characteristics of the IR discipline in general and in Turkey. The majority of the respondents believe that Realism is the most prominent theoretical approach in the discipline. They also believe that debates on identity, security and rationalism vs. constructivism are the most important ones in contemporary IR studies and academics are mainly divided on the basis of their methodology. Kenneth Waltz, Alexander Wendt and Immanuel Wallerstein were chosen as the most influential IR scholars who have the greatest personal impact upon the majority of the respondents. Foreign Affairs (11.8%) is listed as the top IR journal in Turkey, followed by International Organization (8.0%) and International Security (6.0%).

The third part of the questionnaire included questions about the IR discipline in Turkey, especially the development of the discipline, the impact of academic journals and scholars, dominant topics, regions and theoretical approaches, job market, competence and performance standards, etc. Similar to an earlier survey done in 2007, the research output of Fuat Keyman, Mustafa Aydın, Pinar Bilgin and A. Nuri Yurdusev were found to be the most interesting/significant work in IR in Turkey in recent years. In parallel to the 2007 Survey, the academic journal of *Uluslararası İlişkiler* (International Relations) was considered to be the most influential (18.9%) journal that has the greatest impact on IR studies in Turkey, followed by *Perceptions* (10.4%) and *Insight Turkey* (8.5%). Middle East Technical University, Ankara University, Bilkent University and Bosphorus University are considered as offering the best IR education in Turkey. Turkish Foreign Policy, the European Union and Turkish-EU Relations are the three major subjects that IR scholars in Turkey are mostly interested in.

In the fourth part, the respondents answered questions on their areas of interest. Not surprisingly, the most prominent theoretical approach among the respondents is Realism. Their primary areas of research are International Relations Theories, Turkish Foreign Policy and Area Studies, focusing mainly on Turkey, the EU and the Middle East. Turkish IR scholars tend to publish in both Turkish and English almost to the same degree. While positivism (44.1%) and post-positivism (41.4%) had almost equal standing among the respondents, quantitative methods (68.1%) and content analysis (63.8%) have been used predominantly.

The last part of the survey collected demographic information about the respondents. The results shows that the women/men ratio (29.2/70.8 %) is similar to that of the other countries in the 2008 TRIP Survey. However, compared to the other countries (47), the average age of our respondents (31-35) is lower. Regarding graduate education, 43.8% of the respondents completed their PhDs abroad, particularly in the US (16.4%) and the UK (10.9%). Approximately 57% have a PhD degree in the field of IR or Political Science and IR. In sum, the results of the survey indicate that the IR discipline in Turkey is relatively foreign policy-oriented and the scholars are mainly specialized in the Area Studies.